

Jere Kosonen

Striimikonserttien suosio, kannattavuus ja tulevaisuus

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Tradenomi

Liiketalouden tutkinto-ohjelma

Opinnäytetyö

Marraskuu 2022

Tiivistelmä

Tekijä(t): Jere Kosonen
Otsikko: Striimikonserttien suosio, kannattavuus ja tulevaisuus
Sivumäärä: 63 sivua + 3 liitettä
Aika: Lokakuu 2022

Tutkinto: Tradenomi
Tutkinto-ohjelma: Liiketalouden tutkinto-ohjelma
Suuntautumisvaihtoehto: Digitaalinen markkinointi
Ohjaaja(t): Markkinoinnin lehtori Pirjo Elo

Tämä opinnäytetyö käsittelee koronapandemian aikana yleistyneitä striimikonsertteja ja tapahtuma-alan selviytymistä rajoitusten aikana. Opinnäytetyön tarkoitus on selvittää, millainen suosio striimikonserteilla oli pandemia-aikana, oliko niiden tekeminen kannattavaa ja onko striimikonserteille tilausta maailman normalisoituessa.

Opinnäytetyön viitekehyksessä käsitellään kolmea pääteemaa. Aluksi selvitetään, mikä on koronavirus ja sen aiheuttama pandemia. Seuraavaksi käsitellään tapahtuma-alaa Suomessa ja sitä, miten koronapandemia vaikutti siihen. Lopuksi perehdytään striimikonsertteihin, niiden historiaan, kehitykseen pandemia-aikana ja suosioon koronarajoitusten vallitessa.

Opinnäytetyön selvitysosiossa haastateltiin kymmentä striimikonsertteihin perehtynyttä ihmistä. Haastateltavaksi tuli kaksi striimikonserteissa esiintynyttä artistia, kolme striimikonsertteja järjestänyttä työntekijää ja viisi striimikonsertteja katsonutta kuluttajaa. Opinnäytetyössä käytettiin laadullista eli kvalitatiivista tutkimusotetta ja haastatteluja toteutettiin kasvotusten sekä videopuheluiden välityksellä. Haastattelut tehtiin avoimilla kysymyksillä ja ne käsittelivät henkilön suhdetta striimikonsertteihin, arviota niiden kannattavuudesta sekä näkemystä striimikonserttien tulevaisuudesta.

Kartoituksen tuloksista selvisi kolmen eri ryhmän näkemys striimikonserttien toimivuudesta, kannattavuudesta ja tulevaisuudesta. Kaikki katsojat olivat katsoneet striimikonsertteja mielellään pandemia-aikana, mutta vain osa olisi kiinnostunut katsomaan niitä enää oikeiden tapahtumien ohessa. Järjestäjät loivat alustan tehdä striimikonsertteja pandemian alkaessa ja etsivät keinoja jatkaa niiden tekemistä kannattavasti. Artistit ovat tyytyväisiä palattuaan oikean yleisön eteen, mutta näkevät hybridi-konsertit positiivisena mahdollisuutena.

Selvityksen tulosten pohjalta laadittiin muutama ehdotus, millaisilla striimikonserteilla voisi olla kysyntää tulevaisuudessa.

Avainsanat: striimikonsertti, striimaus, koronapandemia, konsertti, live-musiikki

Abstract

Author(s):	Jere Kosonen
Title:	The popularity, profitability, and future of streaming concerts
Number of Pages:	63 pages + 3 appendices
Date:	October 2022
Degree:	Bachelor of Business Administration
Degree Programme:	Economics and Business Administration
Specialisation option:	Digital Marketing
Instructor(s):	Pirjo Elo, Senior Lecturer

This thesis examines streaming concerts that became common during the corona pandemic. The thesis also analyzes the condition of the event industry during the restrictions. The purpose of this thesis was to find out what kind of popularity streaming concerts had during the pandemic, whether it was profitable to do them, and if streaming concerts will have a future when the world normalizes.

The theory part of the thesis focuses on three main issues. First, the nature of the coronavirus and the pandemic are discussed. Next, the event industry in Finland and how the pandemic affected it. And finally, streaming concerts; their history, development during the pandemic and popularity during the corona restrictions.

In the practical part of the thesis, ten people familiar with streaming concerts were interviewed: two artists who had performed in streaming concerts, three employees who had organized streaming concerts and five consumers who had watched streaming concerts. The thesis were made with a qualitative research sample, and all the interviews were done face-to-face or via video call. The surveys were conducted with open-ended interview questions and they dealt with the person's relationship with streaming concerts, the profitability of streaming concerts, and the future of streaming concerts.

The results of the survey revealed the views of the three different groups on the functionality, profitability and future of streaming concerts. All viewers had been happy to watch streaming concerts during the pandemic, but only some of them would choose to watch one now instead of a real concert. The organizers created a platform for streaming concerts when the pandemic started and are looking for ways to continue streaming them profitably. The artists are happy to be back in front of the audience, but see the possibility of hybrid concerts as a positive opportunity.

Based on the results of the survey, the thesis came up with a few ideas on what kind of streaming concerts could be in demand again.

Keywords: Streaming concert, Streaming, Covid pandemic, Concert, Live Music

Sisällys

1	Johdanto	1
1.1	Työn aihe ja taustat	1
1.2	Tavoitteet	1
1.3	Työvaiheet	2
2	Koronapandemia	3
2.1	Koronavirus	3
2.2	Pandemian kehitys	3
3	Tapahtuma-ala	6
3.1	Konsertin määritelmä	6
3.2	Tapahtuma-alan tilanne ennen koronapandemiaa	8
3.3	Tapahtuma-alan tilanne koronapandemian alettua	9
3.4	Toimet tapahtuma-alan hyväksi koronapandemian aikana	12
4	Striimikonsertti	14
4.1	Striimikonsertin määritelmä	14
4.2	Striimilähetyksen historia	17
4.3	Koronapandemian vaikutus striimilähetyksiin	19
4.4	Kuluttajien mielenkiinto striimikonsertteihin	22
5	Toteutus	25
5.1	Käytetty menetelmä	25
5.2	Aineiston kerääminen	26
6	Tulokset	29
6.1	Haastateltavien taustatiedot	29
6.2	Haastattelujen tulokset	31
6.2.1	Striimikonserttien laadukkuus	31
6.2.2	Striimikonserttien kannattavuus	35
6.2.3	Striimikonserttien tulevaisuus	41
7	Pohdinta	47
7.1	Haastattelujen yhteenveto	47

7.2	Johtopäätökset	48
7.3	Reliabiliteetti ja validiteetti	55
7.4	Oman oppimisen ja opinnäytetyöprosessin arviointi	56
	Lähteet	58

Liitteet

Liite 1. Haastattelukysymykset artisteille

Liite 2. Haastattelukysymykset järjestäjille

Liite 3. Haastattelukysymykset katsojille

1 Johdanto

1.1 Työn aihe ja taustat

Koronapandemian vuoksi koko maailma mullistui, ja yksi eniten kärsineistä toimialoista oli tapahtuma-ala. Maailmanlaajuisesti eri hallitukset ja päättäjät rajoittivat ihmisten kokoontumisia ja kielsivät yleisötapahtumien järjestämisen. Hätää kärsivä ala löysi kuitenkin vaihtoehtoratkaisuja, kuten esimerkiksi virtuaaliset messut ja verkkoon striimattavat konsertit. Niiden avulla pandemia-aikana saatiin työllistettyä tapahtuma-alan ihmisiä ja yrityksiä, sekä pidettyä yritysyritysyhteistyöt käynnissä. Striimauksella tarkoitetaan suoratoistoa, eli näissä tapauksissa tapahtuman reaaliaikaista lähettämistä vastaanottimille, kuten televisiokanavalle tai internettiin.

Opinnäytetyössä keskitytään nimenomaan striimattuihin konsertteihin – musiikki- ja tapahtuma-alan vaihtoehtoiseen kanaviin. Kartoituksessa selvitetään, miten striimikonsertit ovat toimineet, millaisia ongelmia on ollut, minkälaisista toimituksista on pidetty, ovatko striimikonsertit olleet taloudellisesti kannattavia, ja miten niitä voisi parantaa – sekä onko striimattava konsertti mahdollisesti pysyvä konsepti, vaikka koronatilanne paranee ja normaaleja tapahtumia pystytään taas järjestämään.

1.2 Tavoitteet

Kartoitin aihetta striimikonserttien järjestäjien, esiintyjien sekä kuluttajien mielipiteiden pohjalta sekä aiemmin tehtyjä tutkimuksia hyväksikäyttäen. Striimikonsertit ovat koronapandemian vuoksi suhteellisen tuore aihe, ainakin nykyisessä mittakaavassaan. Tutkimusongelma on, miltä striimikonserttien tulevaisuus näyttää – ovatko ne taloudellisesti kannattavia ja kiinnostavatko ne kuluttajia tarpeeksi. Tutkimusongelman ratkaisemiseksi pilkoin sen muutamaaan tutkimuskysymykseen:

1. Millä tavalla striimikonsertista saa laadukkaan kokemuksen kuluttajalle?

2. Mille osapuolelle striimattava konsertti on kannattava?
3. Riittääkö striimikonserteille yleisöä, kun niin sanotut ”normaalit tapahtumat” ovat palanneet vaihtoehdoksi? Millaisia elementtejä se vaatii?

Opinnäytetyön lopputuloksen on tarkoitus auttaa tapahtuma-alan toimijoita: selvittää vaihtoehtoisten konserttien kannattavuutta ja antaa ideoita niiden toteuttamiselle. Jos ihmiset ovat nauttineet pandemian aikana livemusiikin esittämisen katsomisesta kotonaan, kun eivät päässeet fyysisesti konsertteihin, on järkevää selvittää, voisivatko striimikonsertit jäädä vaihtoehdoksi koronatilanteen normalisoituessakin. Voisivatko ne sopia vaihtoehtoiseksi livemusiikista nauttimiskeinoksi ihmisten eri elämäntilanteisiin muulloinkin?

Opinnäytetyö keskittyy pääasiassa Suomen musiikki- ja tapahtuma-alaan sekä täällä mahdollisiin ratkaisuihin. Mutta koska kyseessä on maailmanlaajuisen pandemian aiheuttama tilanne ja vastaavanlaisia striimikonsertteja tehtiin ympäri maapalloa, sivuan myös ulkomaalaisia esimerkkejä.

1.3 Työvaiheet

Opinnäytetyön viitekehyksen ensimmäisessä kohdassa käsitellään koronavirusta ja sen aiheuttamaa pandemiaa. Toisessa osiossa perehdytään tapahtuma-alaan Suomessa sekä koronapandemian vaikutuksista siihen, mikä johti opinnäytetyön aiheen syntymiseen. Viitekehyksen loppuun syvennytään striimikonsertteihin ja niiden historiaan, kehitykseen sekä suosioon koronapandemian vaikutuksen vuoksi.

Toteutusosiossa haastattelin striimikonserteissa esiintyneitä artisteja, striimikonsertteja järjestäneitä työntekijöitä sekä striimikonsertteja katsoneita kuluttajia. Haastateltavat on pyritty valitsemaan monipuolisesti myös kategorioiden sisällä, vaikka kaikki suunnittelemani haastattelut eivät toteutuneet. Haastattelut toteutettiin avoimilla kysymyksillä ja ne käsittelivät haastateltavien suhdetta striimikonsertteihin, arviota niiden kannattavuudesta sekä näkemystä striimikonserttien tulevaisuudesta.

2 Koronapandemia

2.1 Koronavirus

Koronavirukset ovat yleisiä viruksia, jotka leviävät yhteiskunnassa ja aiheuttavat useimmiten lievän hengitystietulehduksen ihmisillä. Joulukuussa 2019 kuitenkin alkoi Kiinan Wuhanissa levitä uusi koronavirus, SARS-CoV-2, mikä on nimetty COVID-19:ksi. Uusi tauti aiheuttaa hengitystieinfektioita ja osalla tartunnan saaneista se on johtanut vakavaan, sairaalahoitoa vaativaan infekioon, minkä kuolleisuus maailmanlaajuisesti on ollut 1,3 %. (Terveyskirjasto 2022a.)

Covid-19-taudin yleisimmin aiheuttamia oireita ovat esimerkiksi kuume, yskä, hengenahdistus, lihaskivut, väsymys, nuha, pahoinvointi, ripuli sekä maku- ja hajuaistin häiriöt. Pelkkien oireiden perusteella onkin ollut vaikea sanoa, onko kyseessä koronavirus vai jokin muu taudinaiheuttaja. Koronaviruksen tunnistamiselle kehitettiin kuitenkin kuukausissa testi ja tautia vastaan alettiin kehittämään suojaavaa rokotetta. Taudin itämisaika altistumisesta oireiden tai jatkotarttuvuuden alkuun on vaihdellut virusvariantista riippuen 1–14 vuorokauteen. (Terveyskirjasto 2022a.)

Koronavirukselta suojautumiseksi, maailmanlaajuisesti otettiin käyttöön turvatoimia, kuten kasvomaskien käyttö sekä välimatkan pitäminen muihin ihmisiin. Koronavirukselle altistuneet määrättiin terveysviranomaisten toimesta karanteeniin 5–14 vuorokaudeksi, kunnes sairastunut on ollut vähintään kaksi vuorokautta oireeton. Samoihin turvatoimiin kuului myös valtioiden määräämät matkustusrajoitukset, yleisötapahtumien kieltäminen, etätyösuositukset sekä oppilaitosten ja päiväkotien ajoittainen sulkeminen. (Terveyskirjasto 2022a.)

2.2 Pandemian kehitys

Maaliskuun 11. päivä 2020 maailman terveysjärjestön WHO:n johtaja Tedros Adhanom Ghebreyesus julisti koronavirusepidemian muuttuneen maailmanlaajuisesti pandemiaksi (Helsingin Sanomat 2020). Covid-19-tautiin oli siihen mennessä sairastunut 110 000 ihmistä ja kuollut yli 4 000 ihmistä ympäri maailman.

Ghebreyesus totesi silloin, että Kiinasta lähtöisin olevan virustaudin tartuntatapaukset olivat 13-kertaistuneet edellisen kahden viikon aikana, mutta uskoi pandemian suunnan olevan muutettavissa, kunhan valtiot toimivat yhdessä päättäväisesti. (Kokkonen 2020.)

Maaliskuun 17. päivä 2020 Suomen hallitus ilmoitti ottavansa valmiuslain käyttöön, jotta voi asettaa järeämpiä rajoituksia ihmisten suojaamiseksi koronapandemialta. Valmiuslain nojalla hallitus pystyy rajoittamaan ihmisten liikkumis- ja oleskeluoikeutta, kunhan kiello pystytään perustelemaan turvatoimeksi terveyttä uhkaavalta vakavalta vaaralta. Valmiuslain kiellot ovat vain tilapäisiä ja voimassa maksimissaan kolme kuukautta kerrallaan. Jo ennen valmiuslain voimaantumista hallitus kielsi yli 500 hengen yleisötapaukset ja harrastustoimintaa suositeltiin lakkautettavaksi. (Laitinen 2020.)

Maaliskuussa 2020 astui tiukat rajoitukset voimaan, minkä jäljiltä vain varhaiskasvatus pysyi normaalissa toiminnassa. Muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta peruskouluista yliopistoihin opetus siirtyi etämalliin ja erilaisiin digitaalisiin oppimisympäristöihin. Samalla astui voimaan laaja etätyösuositus. Valtion ja kuntien museot sekä teatterit laitettiin kiinni ja samaa suositeltiin kaikille kulttuurialan yksityisen ja kolmannen sektorin toimijoille sekä uskonnollisille yhteisöille. Suomen rajat pyrittiin sulkemaan mahdollisimman nopeasti ja lopulta jopa Uusimaa eristettiin muusta Suomesta (Korpela 2020). Vanhusten ja riskiryhmäläisten käskettiin pysyä kaukana välttämättömistä ihmiskontakteista eikä yli 10 henkeä saanut kokoontua minkään ikäisinä. Samalla kaikkea ylimääräistä oleskelua julkisilla paikoilla pyydettiin välttämään. (Turun Sanomat 2020.)

Kesäkuussa 2020 täysin suljettua Suomea lähdettiin avaamaan esimerkiksi rajoitetuilla ravintoloiden aukioloajoilla sekä yleisötapaukset nostettiin kymmenestä viiteenkymmeneen sallittuun henkeen (Eskonen 2020). Kesän aikana ravintoloihin jäi enää kokoontumisrajoitukset, milloin ne saivat olla auki taas normaalein lain mukaisin kellonajoin (STT 2020). Kuitenkin elokuussa terveyden ja hyvinvoinnin laitos asetti Suomeen maskisuosituksen

(THL 2020) ja marraskuussa yleisötilaisuuksien kävijärajoitus laskettiin taas 20:een (Hirvonen 2020).

Huhtikuussa 2021 zoonosivirologian (virustautiopin osa-alue) professori Olli Vapalahti Helsingin yliopistosta ja virusopin professori Ilkka Julkunen Turun yliopistosta arvioivat neljää mahdollista kehityskulkua pandemialle. Erilaisten vaihtoehtojen ja teorioiden perusteella myös musiikki- ja tapahtuma-ala joutuivat arvioimaan tulevaisuuttaan. (Seppä 2021.)

Koko eliniälle saatava suoja 2–4 koronarokotteella epäilytti Julkusta ja Vapalah-
tea, mutta he uskoivat siihen ratkaisuun enemmän kuin viruksen hävittämiseen. Vapalahden mukaan koronaviruksen hävittäminen sukupuuttoon voisi olla tekni-
sesti mahdollista, mutta käytännössä ei, sillä vain isorokko ja karjarutto on on-
nistuttu hävittämään maailmasta eivätkä ne vastanneet koronavirusta. Vapalahti
huomioi, ettei koronavirus ole muuntunut yhtä nopeasti kuin influenssavirus, jo-
ten silloin tehosterokotteitakaan ei tarvittaisi niin usein, mutta pitää jatkuvaa im-
munitietin tehostamista silti vaihtoehtona pitkälle tulevaisuuteen. (Seppä 2021.)

Molemmat professorit epäilivät, että koronavirus jää kiertämään maailmaan ja
sairastuttamaan ihmisiä vuosittain, mutta vaarallisin pandemiatilanne menee
ohi. Julkusen mukaan rokotteista oli saatu hyvää tulosta, mutta Vapalahti pel-
käsi, että maailmanlaajuiseen pandemian hallintaan menee pidempi aika, sillä
on isoja osia maailmassa, missä ihmisiä ei rokoteta samaa tahtia kuin esimer-
kiksi Euroopassa. (Seppä 2021.)

Joulukuussa 2021 epidemiatilannetta arvioi johtajaylilääkäri Mikko Pietilä Varsi-
nais-Suomen sairaanhoitopiiristä sekä HUSin diagnostiikkajohtaja Lasse Lehto-
nen. Kahdeksassa kuukaudessa tulevaisuudennäkymä oli muuttunut synkem-
mäksi, mutta siihen on saatu enemmän varmuutta. (Malmberg 2021.)

Julkusen tai Vapalahden huhtikuisesta (2021) arviosta poiketen, Lehtosen ar-
vion mukaan tehosterokotteita joutuisi antamaan kaikille mahdollisesti vuosit-
tain, ainakin alkuun. Pietilä uskoi, että parhaassa tapauksessa koronapandemi-

asta päästäisiin noin kahdessa vuodessa eroon, mutta se vaatii tiukkoja rajoituksia koko ajalle. Lokakuussa 2021 HUSin tekemän arvioinnin mukaan silloisella rokotetahdilla epidemiasta ulospääseminen veisi kuitenkin vielä 4–5 vuotta. Lehtonen uskoi, että rokotekattavuus täytyisi saada yli 90 %:iin ja tartuttavuusluku pysymään alle yhdessä, jotta epidemiatilanteen voittamisesta voisi puhua. (Malmberg 2021.) Tartuttavuusluvulla tarkoitetaan leviämisalttiutta, eli kuinka monta sairastamatonta ihmistä tartuntataudin saanut tartuttaa. (Terveyskirjasto 2022b.)

Viruksille tyypillisesti myös Covid-19 muuttuu alituisesti ja se onkin perimmäisiä syitä pandemian keston. Jo syksyllä 2020 havaittiin Intiassa deltamuunnosta, minkä havainnoiminen Suomessa maaliskuussa 2021 hidasti yhteiskunnan avautumista kyseisen vuoden kesäksi. Marraskuussa 2021 maailmalla havaittiin omikronmuunnosta, mikä todettiin seuraavaksi valtavirtamuunnokseksi, sillä se leviää aiempia tehokkaammin. Omikronmuunnoksesta saatavat oireet ovat kuitenkin pääsääntöisesti lievempiä eivätkä vaadi niin usein sairaalahoitoa. (THL 2022.)

Kattavan rokotesuojan ja omikronmuunnoksen lieväoireisuuden vuoksi Suomen hallitus päätti helmikuussa 2022 aloittaa yhteiskunnan avaamisen. Valtioneuvoston ilmoittaman päätöksen mukaan oli turvallista alkaa keskittymään jälkihoitoon ja jälleenrakennukseen, samalla kun epidemiaa hillittiin ihmisten omaehtoisilla turvallisuustoimilla, rokotekattavuudella ja vain välttämättömillä, tilapäisillä rajoituksilla. (Valtioneuvosto 2022a.)

3 Tapahtuma-ala

3.1 Konsertin määritelmä

Tapahtumaliiketoiminnan kasvattamiseen keskittynyt yritys Liveto määrittelee konsertin musiikillisista esityksistä muodostuvaksi tilaisuudeksi. Konsertti voi olla yhden bändin tai artistin esitys tai joukko useamman esiintyjän esityksiä samassa tilaisuudessa. (Liveto Group 2022a.) Kimmo Kainulainen on määritelty

tapahtuman väitöskirjassaan vuonna 2005 ”kertaluontoiseksi tai toistuvasti järjestettäväksi joukkokokoonntumiseksi, joka on kestoltaan rajallinen” ja ”suunnitelmalliseksi, organisoiduksi ja tietynlaiseen ohjelmaan sidotuksi tilaisuudeksi” (Kainulainen, 2005).

Konsertin järjestämiseen liittyy monta seikkaa ja osapuolta. Artistit eivät juurikaan sovi omia keikkojaan, vaan heillä on managereja sekä keikkamyymiä sitä varten. Artistin taustajoukot joutuvat miettimään sopivia tilaisuuksia keikoille, esimerkiksi aloitteleva artisti on hyvä saada lämmittelijäksi jollekin isommalle, saman musiikkigenren edustajalle. (Passman, 2019.)

Konserttipaikan täytyy sopia artistin tyyliin (Passman, 2019), koska niitäkin on erilaisia. Ensimmäinen jako voidaan tehdä ulko- ja sisäkonserttien välille. Ulkokonsertteihin usein joudutaan rakentamaan lavarakenteet ja muut tarvittavat pystytykset tapahtumaa varten, vaikka joissain puistoissa ja toreilla on sellaiset ympärivuotisesti. Konserttisalit voidaan jakaa vielä istumapaikallisiin ja seisomakatsomollisiin, sekä saleihin, missä katsojille on molemmat vaihtoehdot. Klassisissa konserteissa useammin on määrätty istumapaikat ja kevyemmän musiikin konserteissa tanssilattia. (Liveto Group 2022a.) Tapahtumajärjestäjän kannattaa miettiä, että ei esimerkiksi myy rockbändiä esiintymään juhlavaan konserttisaliin tai oopperalaulajaa rähjäisen pubin nurkkaan. Siinä kyse on siitä, että esitys tavoittaa parhaiten kohdeyleisönsä. (Passman, 2019.)

Lipunmyynti ja konsertin markkinointi ovat merkittävässä osassa tapahtuman järjestämistä. Aluksi lippu pitää hinnoitella viisaasti – siitä halutaan tarpeeksi tuottoa kattamaan kulut ja turvaamaan tulevaisuutta, mutta hinta tahdotaan pitää tarpeeksi alhaisena, jotta mahdollisimman moni pystyy lipun ostamaan ja tapahtumaan saapuu runsaasti yleisöä. Lipunmyynti kannattaa ajoittaa niin, että tapahtuma tai artisti on mahdollisimman tunnettu, milloin lippuja ostetaan enemmän. Markkinointi on siis tärkeää ja yksi vakiintunut yhteistyökumppani tapahtumille on radiokanavat. Radiokanavat mainostavat konsertteja, haastattelevat esiintyjä, soittavat heidän musiikkiansa ja mahdollisesti järjestävät lippukilpailuja. (Passman, 2019.) Tyypillinen esimerkki lippukilpailusta on arvonta kanavan

nettisivulla, missä pitää tietää jokin fakta esiintyjästä (Supla 2022). Sanomalehtimainokset ovat valtaosin jääneet historiaan ja vaihtuneet internet-mainontaan. Samalla esimerkiksi Yhdysvalloissa vuonna 2019 jo 85 % lipunmyynnistä tehtiin internetissä (Passman, 2019).

Konsertin ajankohta on merkittävä tekijä. Menestyvät artistit voivat järjestää konsertteja ja kiertueita ympärivuotisesti, mutta tuntemattomampien artistien tapauksissa suositaan erimerkiksi pikkujoulukautta, kun yritykset sekä yksityiset ihmiset juhlivat ja ostavat konserttilippuja. Perinteisesti albumien ja muusikoiden muiden tuotosten julkaisujen yhteydessä järjestetään konsertti tuotoksen juhlistamiseksi sekä mainostamiseksi. Markkinointi toimii kumminkin päin – konsertti mainostaa albumia ja albumi houkuttelee ihmisiä konserttiin. (Liveto Group 2022a.)

3.2 Tapahtuma-alan tilanne ennen koronapandemiaa

Vuonna 2011 Suomeen perustettiin Culture Finland, kulttuurimatkailun katto-ohjelma, jota rahoittaa opetus- ja kulttuuriministeriö sekä Visit Finland. Visit Finland edistää kansainvälisesti Suomeen suuntautuvaa matkailua ja ryhtyi Culture Finlandin rajoittajaksi, kun kulttuurimatkailun huomattiin lisääntyneen kaiken matkailun seassa. Culture Finland nostaa Suomea esiin kulttuurillisesti kiinnostavana maana myös kansainvälisesti, mikä lisäisi turismia ja tuloja Suomelle kokonaisvaltaisesti. Tämän vuoksi muun muassa tapahtumamarkkinointiin panostaminen hyödyttää koko valtiota ja muitakin aloja, koska sitä kautta saadaan laajasti uutta kävijäkuntaa. (Business Finland.)

Pohjoismaiden suurin tapahtumatoimisto TAPAUS Oy perustettiin vuonna 2012 ja he ovat kymmenen vuoden aikana kasvaneet yli sata alansa ammattilaista työllistäväksi yritykseksi. Alkuvuodesta 2020 TAPAUS Oy julkaisi artikkelin, jossa käsitteli tapahtumatrendejä ja esitteli ideoitaan. Artikkelin keskeisiä teemoja olivat muun muassa ihmisten tarve fyysisiin kohtaamisiin digitalisoituvassa maailmassa sekä tapahtumien vieminen eksoottisiin ympäristöihin. (Järvenpää 2020.)

Tapahtuma-alan kansainvälisen vapaaehtoisjärjestö Meeting Professionals Internationalin (MPI) Suomen hallituksen ja Euroopan toiminnan ohjausryhmän jäsenen, Paula Blomster, kirjoitti artikkelin tapahtuma-alan trendeistä keväällä 2019. Artikkelin käsittelee alan kasvua ja taloudellista kukoistamista, juuri ennen pandemian luomia esteitä. (Blomster 2019.)

Blomsterin mukaan tapahtuma-alan vahvuus on kerrannaisvaikutuksessa, kuten esimerkkinä messutapahtumaan sijoitetun euron voi nähdä kasvavan viideksi euroksi paikallisille palvelualan yrittäjille. Tapahtumat kasvattavat laajasti eri yritysten liiketoimintaa ja siitä vaikuttavimpana esimerkkinä Blomster nostaa SLUSH-kasvuyritystapahtuman, missä teknologiayrittäjille etsitään uusia markkinoita sekä rahoitusta. (Blomster 2019.)

Blomster nostaa esiin yhteiskunnallisten vaikutusten näkymisen tapahtumalalla. Ihmiset haluavat saada elämyksen omien mielenkiinnonkohteidensa ympärille, vaikka ovatkin tapahtumassa osana laajaa yhteistä kokemusta. Tähän on reagoitu esimerkiksi Yhdysvalloissa tuomalla liiketaloudellista toimintaa festivaaleille ja kulttuuritapahtumaa mukaan koulutuksellisiin toimintoihin. Blomster mainitsee myös esimerkkinä kuvataiteen, pop-kulttuurin ja korkean teknologian erilaisten maailmojen kohtaamisen johtavan hedelmällisiin yhteistöihin. (Blomster 2019.)

Suomen tapahtumateollisuuden vuonna 2020 tehdyn selvityksen mukaan alan toimijoista lähes 80 prosenttia on pieniä suomalaisia yrityksiä (Tapahtumateollisuus 2021). Yhdysvaltalaisen Time-lehden toimittaja Raisa Bruner kuvasi live-musiikkialaa vuonna 2019 yli 20 miljardin dollarin arvoiseksi bisnekseksi sekä artistien, tapahtumapaikkojen, lipunmyyjien, tuotantoyhtiöiden, (ruokakoju)kauppiain ja liikennöitsijöiden rikkaaksi ekosysteemiksi. Tilanne kuitenkin heikkeni merkittävästi koronapandemian sekä rajoitusten alkaessa. (Bruner 2021.)

3.3 Tapahtuma-alan tilanne koronapandemian alettua

Suomen musiikkialan ammattilaisten yhdistys, Music Finland ry, arvioi alkuvuodesta 2021 elävän musiikin arvon laskeneen ensimmäisenä pandemiavuonna

(2020) noin 243 miljoonaa euroa (Tamminen 2021). Kesällä 2020 tapahtuma-alan yhdistämiseksi perustettu Tapahtumateollisuus ry taas kertoo laskemiensa mukaan koko tapahtuma-alan tappioiden vuonna 2020 olleen 1,9 miljardia euroa. Samalla 10 000 ihmistä on ollut lomautettuna ja 140 000 ihmistä on jäänyt työttömäksi. (Vedenpää 2021.)

Sunnyone Promotions Oy:n toimitusjohtaja Sanni Kaikkonen kertoi vuonna 2021 yrityksen selvinneen toistaiseksi korona-ajasta matalan kulurakenteen, vahvan kassan ja koronatuken ansiosta, mutta on joutunut silti osa-aikalomauttamaan vakituista henkilöstöä useampaan kertaan. Yritys on pyrkinyt tukemaan keikkatyöntekijöitään muun muassa maksamalla ennakkoon tulevaisuuteen siirtyneistä projekteista, joiden uskotaan toteutuvan myöhemmin, vaikkei siitä ole varmuutta (Minadis 2021).

Yrityksien on ollut mahdollista hakea valtiokonttorilta koronatuken, jos koronarojoitukset ovat estäneet liiketoiminnan (Valtiokonttori 2022b.) Lippukauppa Tike-tin toimitusjohtaja Mirva Merimaan mukaan lipunmyyntiyhtiöt ovat velvoitettuja palauttamaan rahat kuluttajille tapahtumien peruuntuessa tai siirtyessä, minkä vuoksi niillä ei juuri ole tuloja, ja esimerkiksi Tiketillä on silti kuluja. (Minadis 2021.)

Muun muassa Tiketti perusti kesällä 2020 oman TikettiStream-palvelun, mistä ihmiset ovat voineet katsoa striimattuja esityksiä suorina lähetyksinä tai tallenteina. Yritys elvytti talouttaan sen avulla yli vuoden, mutta striimikonsertit eivät korvanneet fyysisten tapahtumien peruuntumisten aiheuttamaa taloudellista aukkoa, sillä niistä ei olla yhtä kiinnostuneita. (Minadis 2021.)

Syys-lokakuussa 2021 tapahtumatoimisto TAPAUS teetti Suomessa Kohtaa kuluttaja 2022 -kyselytutkimuksen viidellekymmenelle kuluttajabrändin markkinointipäättäjälle tulevaisuudennäkymistä tapahtumamarkkinoinnin saralla sekä koronan vaikutuksista asiakaskohtaamisiin. Haastateltavat nimesivät viimeisten vuosien suurimmaksi haasteeksi työnkuvassaan fyysisten kohtaamisten muuttamisen digitaalisiksi etätapaamisiksi. Yksi isoimmista ongelmista muutoksessa oli

kova kilpailu, sillä jokainen viesti kilpailee näkymisestään monen muun digitaalisessa maailmassa olevan ruudun sekä viestin kanssa. Kun kosketus ja fyysinen kontakti on poissa, täytyy kiinnostus herättää pelkällä visualisuudella eli käyttää tehokeinoja huomion keräämiseksi ja mielenkiinnon ylläpitämiseksi. (TAPAUS 2021.)

Tutkimuksen mukaan haastatelluilla oli myös huonoja kokemuksia yhteistyökumppanien ymmärryksestä muuttuneeseen tilanteeseen. Esimerkiksi markkinointikanavaksi oli ehdotettu radiota, joka ei haastateltujen markkinointipäätäjien mukaan tarjoa kuluttajalle mitään uutta tai yllättävää eikä edes visuaalista sisältöä. (TAPAUS 2021.) Radion suurkulutus työikäisellä sukupolvella tapahtuu matkustaessa autoissa, mutta ihmisten liikkuminen on vähentynyt pandemia-aikana huomattavasti (Finnpanel).

Haastateltavat oli kuitenkin löytäneet poikkeusoloista positiivisiakin puolia ja normaalioloja parempia asioita. Näitä olivat muun muassa aika miettiä, miksi mitään markkinointitoimenpiteitä tehdään sekä mahdollisuus kohdentaa budjettia tehokkaammin, kun sitä ei automaattisesti käytetty vanhojen tapojen mukaisesti toimiin. (TAPAUS 2021.)

Alan asiantuntijoiden mukaan tapahtuma-alan odotetaan palaavan normaaliksi vuonna 2022 (Iltalahti 2022). Vaikka osa TAPAUKSEN haastatelluista valmistautui vuoteen 2022 kuin se olisi taas 2019 (viimeinen vuosi ennen pandemiaa), moni on ottanut vaikutteita poikkeusoloista ja etätyöskentelyn aikakaudesta. Kaikki markkinointipäätäjät kertoivat suunnittelevansa livetapahtumia, mutta 74 % aikovat silti hyödyntää myös digitaalisia tapahtuma-alustoja. Haastatelluista puolet uskoo, että tulevaisuus on hybriditapahtumien aikaa, eli mahdollisuus olla paikan päällä tai etäyhteyden päässä. (TAPAUS 2021.)

66 % haastateltavista suunnittelevat aiempaa suurempaa panostusta elämykselliseen markkinointiin. Kaikesta päätellen vallinneet tapahtumarajoitukset ovat aiheuttaneet kaipuun ja suuren näyttämisen tarpeen, että kun tapahtumia vihdoin päästään järjestämään, panostetaan laatuun ja jokaiseen kohtaamiseen.

Yhdessäkään haastattelussa ei tullut puheeksi tapahtumien laatuun vaikuttavien asioiden budjetin pienentäminen. (TAPAUS 2021.)

Terveysturvallisuus eli mahdollisuus turvaväleihin, kasvomaskiin ja käsidesiin oli kaikkien vastanneiden mielestä edelleen tärkeä asia, eikä sitä haluta unohtaa rajoitusten poistuessaan. Virtuaali- tai hybriditapahtumat ovat niin tahtoville yksi keino osallistua tapahtumaan turvallisesti, mutta hygienia ja turvaetäisyysmahdollisuudet varmasti ovat kaikkialla tapahtumissa jatkossa suunniteltuna entistä tarkemmin. (TAPAUS 2021.)

TAPAUKSEN kuluttajaliiketoiminnan johtaja Mikael Castrén nosti esiin myös tapahtumamarkkinoinnissa tapahtuneen digitalisaation pandemian aikana, kun tapahtumatkin olivat siirtyneet verkkoalustoille. Hän korostaa, kuinka digitaaliset ratkaisut, hybriditapahtumat ja tapahtumien jälkikäsitely, kuten palautekyselyt, virtuaalisissa kanavissa kasvattaa potentiaalista yleisöä näkyvyydellään. (Järvenpää 2021.)

Muusikko, näyttelijä ja dramaturgi Paula Vesala kritisoi keväällä 2021 Suomen hallituksen päätöstä rajoittaa tapahtuma-alan toimintaa vuoden verran. Vesala mainitsee yhdeksi syyksi ja ongelmaksi kaikkien tapahtumien mieltämisen samaan kategoriaan, vaikka niitä voi järjestää erilaisissa paikoissa. Lokakuussa 2020 perustettiin kulttuuriministeri Anneli Saarikon johdolla työryhmä tapahtuma-alan turvalliseksi elvyttämiseksi, mutta vaikka Vesalan mukaan ratkaisuja saatiin aikaiseksi, kaikille yhtä tiukat rajoitukset jatkuivat. (Vedenpää 2021.)

3.4 Toimet tapahtuma-alan hyväksi koronapandemian aikana

Helsingin kaupungin mukaan Helsingissä sijaitsee noin 65 % Suomen tapahtumateollisuudesta ja noin 35 % taiteen sekä kulttuurin työpaikoista. Kaupunki ilmoitti huhtikuussa 2021 aloittavansa yhteistyön paikallisen tapahtuma-alan kanssa muun muassa lisäämällä taiteen ja kulttuurin ostamista omiin tapahtumiinsa, esimerkiksi Kasarmitorin kesäterassille ja Helsingin juhlatuokkien ohjel-

maan. (Minadis, 2021.) Lopulta Helsingin juhlaviikot elokuun lopulta 2021 jouduttiin perumaan lähes kokonaan epidemiatilanteen huonontuessa (STT-info 2021.)

Tapatumateollisuus ry:n mukaan vuoden 2020 alkuun lähes kahden miljardin euron tappioihin valtiolta tuli kompensatioita neljä prosenttia. Muusikko Paula Vesalan mukaan nekin tuet menivät kulttuuritaloille, jotka ovat valtion tukemia muutenkin. Vesala kokee monien yksityisyritysten ja ilman vakituista työsopimusta keikkatyötä tekevien alan ammattilaisten, muusikoista esitystekniikan hoitajiin, jääneen ulos tuen piiristä. (Vedenpää 2021).

Sunnyone Promotions Oy:n toimitusjohtaja Sanni Kaikkosen mukaan jatkuva epävarmuus tapahtuma-alan toiminnan sallimisesta päättäjien taholta tuhoaa kaiken liiketoiminnan mahdollisuudet, sillä tapahtuma-alan yritykset eivät uskalla toimia. Kahden vuoden aikana jatkuvasti uhkailtiin tiukkenevilla rajoituksilla, milloin kaikki pitäisi taas perua ja rahaa menisi täysin hukkaan, joten yritykset odottivat selkeää lupaa harjoittaa toimintaansa. (Minadis 2021)

Maaliskuussa 2021 Opetus- ja kulttuuriministeriön asettama työryhmä sai valmiiksi niin kutsutun exit-suunnitelman, mikä sisälsi portaat tapahtuma-alan vapauttamiseen koronarajoituksista epidemiatilanteen helpottamisen myötä. Viimeinen vaihe oli rajoituksista luopuminen kokonaan rokotekattavuuden saavuttaessa vaadittu prosenttimäärä Suomen väestöstä. (Minadis 2021.)

Exit-suunnitelman lisäksi valtio loi keväällä 2021 tapahtumatakuun, minkä piirissä järjestäjille maksettaisiin rahallisia korvauksia vakiintuneista, vähintään 200 hengen vuosittaisista ja ammattimaisista yleisötapahtumista, mitkä on jouduttu perumaan tai järjestetty huomattavasti pienennetyllä toteutuksella. Alkuperäinen lakiesitys koski vain kesäkauden, 1.6.–30.9.2021, tapahtumia, mikä aiheutti esimerkiksi Suomen Yrittäjissä paheksuntaa, sillä se poissulki muut isojen tapahtumien sesonkikaudet sekä pienemmät tapahtumat kokonaan. (Minadis 2021.) Lopulta tapahtumatakuuta jatkettiin joulukuun 7. päivään 2021 saakka (Valtiokonttori 2022a).

Tiketin toimitusjohtaja, Mirva Merimaa, ”vaati” jo keväällä 2021 Suomeen käyttöön koronapassia sekä tapahtuma-alalle elvytystoimia valtion taholta. (Minadis 2021.) Lokakuussa 2021 tasavallan presidentti vahvisti koronatodistusta koskevan lakimuutoksen, minkä avulla koronarajoituksia pystytään ohittamaan, kun asiakkailta on näyttää todistus tarvittavasta rokotemäärästä, negatiivisesta koronatestituloksesta tai tietyn ajan sisällä sairastetusta Covid-19-tauduista. (Valtioneuvosto 2021a.)

Koronapassin avulla pystyttiin pitämään ravintolat auki normaaleilla aukioloajoilla sekä järjestämään yleisötapahtumia täydellä kapasiteetilla eli tapahtuma- paikkojen määritellyllä paloturvallisella henkilömäärällä (Valtioneuvosto 2021a). Kuitenkin jo joulukuussa 2021 hallitus päätti vetää niin sanotusta koronahätäjärjestyksestä ja laittaa koronapassin käytön tauolle, sillä kolmas koronaviruksen kolmas valavirtamuunnos, omikron, levisi laajalti passista huolimatta. Hätäjarrutoiminto määrättiin aina viikoiksi kerrallaan ja oltiin valmiina purkamaan heti, kun epidemiatilanne lähtisi paranemaan (Valtioneuvosto 2021b), mutta koronapassia ei ehditty ottaa uudelleen käyttöön ennen kuin yleisiä rajoituksia alettiin purkamaan alkuvuonna 2022 (Valtioneuvosto 2022a).

4 Striimikonsertti

4.1 Striimikonsertin määritelmä

Striimaus tarkoittaa suoratoistoa eli kun käytetään ja siirretään kuvaa sekä ääntä (Pyhälähti 2013). Striimikonsertilla tarkoitetaan reaaliaikaisesti jossain tapahtuvan konsertin lähettämistä internetin tai television välityksellä vastaanottajille (Pyhälähti 2020).

Yksi striimikonserttipalveluista on Gigsaver Livestreaming. Sovelluksen avulla artistit voivat taltioida esityksensä ja yleisö pääsee näkemään sen. Esitys lähetetään suorana, mutta sen voi jättää myös määritellyksi ajaksi katsottavaksi jälkikäteen. Sovelluksessa pystyy jättämään tippejä esiintyjille, jotka saavat puolet

lipputuloista, kun toinen puolikas menee sovelluksen kehittäjälle. (Gigsaver 2021.)

Taulukko 1. TAPAUS Oy:n artikkelin viisi ohjetta virtuaalitapahtumien tekemiseen.

Virtuaalitapahtumat – viisi näkökulmaa niiden merkityksellisyydestä juuri nyt
1. Vahvista arvojasi – ennen kuin se on liian myöhäistä
2. Eristyksessä etsitään uusia tapoja tuntea yhteisöllisyyttä
3. Puolustusreaktion sijaan kuuntele, keskustele ja innovoi
4. Työ ja perhe tulevat entistä lähemmäksi – kevätjuhlat koko perheelle?
5. Bränditekojen aika on nyt – mitä merkitystä brändisi voisi luoda?

Pohjoismaiden suurin tapahtumatoimisto TAPAUS kokosi huhtikuussa 2020 viisi pääkohtaa virtuaalisen tapahtuman järjestämisestä, mistä voi vetää johtopäätöksiä striimattaviin konsertteihin. Ensimmäinen kohta koskee arvojen vahvistamista ja kuinka sitä saa toteutettua striimin keinoin jopa perinteistä tapahtumaa paremmin. Virtuaalitapahtumien toteutusta ja sisältöjä on mahdollista suunnitella enemmän etukäteen sekä noudattaa varmemmin käsikirjoitusta tapahtuman aikana. (TAPAUS 2020.)

TAPAUKSEN luettelon toinen kohta käsittelee yhteisöllisyyden ylläpitämistä eristäytymisen aikakautena, mihin virtuaalitapahtumat antoivat useamman eri ratkaisun, vaikkei heti siltä tuntunutkaan. Se oli myös asia, mitä ihmiset nimenomaan poikkeusoloissa kaipasivat. (TAPAUS 2020.) Striimattaviin konsertteihin on mahdollista saada kaksisuuntainen videoyhteys. Tällöin kuluttaja näkee esiintyjän, mutta myös hänet nähdään ja hän näkee muuta konserttiyleisöä nauttimassa tapahtumasta päätteillään. (Yle toimitus 2020.)

Kolmannessa kohdassa käsitellään uusien tapahtumakonseptien luomista. Tapahtumakonsepteista kerrotaan, ja viitataan myös Harvard Business Review:n artikkeliin, kuinka paras toimintamalli pandemiatilanteessa tapahtumien kanssa on vain toimia, kuunnella ja tehdä kokeilemalla. (TAPAUS 2020.) Striimikonserttien historia oli lähes olematon koronarajoitusten astuessa voimaan, joten selkeää lähestymistapaa vaihtoehtoiselle tapahtumatoteutukselle ei ollut ja ensimmäisenä jaloilleen pääsivät yritykset, jotka lähtivät rohkeasti kokeilemaan striimikonserttien luomista. Vuosien aikana niitä on tehty hyvin erilaisia, eri ominaisuuksilla. (Bruner 2021.)

TAPAUKSEN artikkelin neljäs kohta nostaa esiin perheen tärkeyden ja väistämättömän läsnäolon erityisolissa. Virtuaalista tapahtumaa voisi siis lähestyä perheystävällisestä, koko perheen yhteisestä näkökulmasta. (TAPAUS 2020.) Korona-aikana kuluttajat olivat paljon aiempaa enemmän vain kotona perheidensä kanssa ja muiden perheenjäsenten läsnäolo saattoi esimerkiksi etäpälaverien aikana ärsyttää. Perheelle yhteisesti suunnattu striimikonsertti antaa kuitenkin normaalioloissakin viettää arjesta poikkeavaa aikaa sekä muistuttaa, kuinka kiva voi olla tehdä asioita yhdessä. (Turun yliopisto 2020).

Luettelon viimeinen kohta käsittelee yritysten mahdollisuutta parantaa mainettaan työntekijöiden silmissä ja järjestää heille esimerkiksi ilmaiset virtuaalifestarit (TAPAUS 2020). Striimikonserttien aktiivisimpia järjestäjiä ovat olleet yritykset, jotka ovat halunneet edelleen pitää kiinni kesäpäivistään, pikkujouluistaan tai muuten ilahduttaa ammattilaisiaan. Virtuaalitapahtuman järjestäminen on aikataulullisesti helpompaa, kustannuksiltaan halvempaa ja kuitenkin luo elämyksiä. (Tamminen 2021.)

TAPAUKSEN artikkelissa kehoitetaan tapahtumanjärjestäjiä varautumaan äkillisesti muuttuviin maailmantilanteisiin, minkä tärkeyden varsinkin koronapandemia on tapahtumakentälle opettanut. On hyvä pitää varasuunnitelmia, reagoida pieniinkin enteisiin muuttuvasta tilanteesta ja lähteä rohkeasti toteuttamaan vaihtoehtoisia tapahtumia. (TAPAUS 2020.)

4.2 Striimilähetysten historia

Striimikonserttien historia alkoi jo 1800-luvun viimeisillä vuosikymmenillä, puhe-
linverkon avulla. Silloin Euroopassa alettiin käyttämään stereopuhelinkuuntelua
musiikin välitykseen teattereista, oopperasta ja muista musiikkitapahtumista.
Kuitenkin jo 1906 on ensimmäinen tunnettu livestriimaus radion kautta, missä
lähettiin musiikkiesityksiä ja luettiin runo. (Priller 2020.)

Ensimmäisen maailmansodan lopulla harrastelijat alkoivat myös oppia teke-
mään radiolähetyksiä ja lähettäminen yleistyi sekä kehittyi. Muun muassa Bri-
tannian yleisradio- ja tuotantoyhtiö BBC perustettiin 1920-luvulla ja ne lähettivät
uutisia, tietoiskuja, säätiedotuksia sekä konsertteja. (Priller 2020.)

Ensimmäinen mittava suora tv-lähetys oli BBC:n lähettämä kuningas Yrjö VI:n
kruunajaiset vuonna 1937. Toinen maailmansota hidasti tv-striimaamisen kehi-
tystä, mutta vuonna 1946 Yhdysvaltain ja Britannian hallitukset poistivat sodan-
aikaisia rajoituksia, mikä aloitti niin kutsutun television kulta-ajan ja kehityksen
nykyisiin striimikonsertteihin. (Priller 2020.)

Striimikeikkojen kannalta merkittäviä televisio-ohjelmia sekä -lähetyksiä ovat ol-
leet esimerkiksi The Ed Sullivan Show, Live Aid sekä Super Bowl Half Time
Show. Ed Sullivanin talk show:ssa esiintyivät kaikki aikansa suurimmat artistit,
Live Aid oli suurin vuoteen 1985 mennessä järjestetty konsertti, mikä myös lä-
hetettiin suorana ympäri maailmaa, ja 1993 Michael Jacksonin väliaikaesitys
Super Bowlissa. Amerikkalaisen jalkapallon NFL-liigan loppuottelun väliaikaesi-
tykset kuuluvat vuosittain maailman arvostetuimpiin esityksiin, mitä katsotaan
urheilutapahtuman rinnalla suorana lähetyksenä maailmanlaajuisesti. (Priller
2020.)

1993 järjestettiin myös ensimmäinen livestriimikonsertti internetin välityksellä,
kun Severe Tire Damage –niminen yhtye soitti Palo Altossa ja insinöörit päätti-
vät kokeilla uutta internet-lähetystekniikkaansa. Seuraavana vuonna Rolling
Stones esiintyi ensimmäisessä maailmanlaajuisesti striimatussa konsertissa.
(Priller 2020.)

Vuonna 2007 Justin.tv oli ensimmäisiä käytössä olevia suoratoistopalveluja, mihin tavallinen kansalainen pystyi lähettämään omaa sisältöään reaaliaikaisesti (Priller 2020). Tietokone- ja konsolipelien striimaukseen keskittyvä Twitch.tv lanseerattiin vuonna 2011 Justin.tv:n sivutuotteeksi, minkä piti kattaa pelivideoihin liittyvä sisältö, kun alkuperäissivustolle striimattiin monipuolisesti arkielämää. Lopulta Twitch syrjäytti Justin.tv:n sisällön ja ylläpitäjät keskittivät kaiken toimintansa e-urheilun striimausalustaan. Elektroniseksi urheiluksi (e-urheilu) kutsutaan videopelien kilpailullista pelaamista. Twitchin sisältö lähti laajenemaan ja siellä on järjestetty esimerkiksi e-urheilun mestaruuskilpailuja sekä musiikkitahtumia. (Hoppe 2018.) Varsinkin koronapandemian aikana Twitchin monipuolisuus on tullut esiin ja sitä on käytetty pienempine tahojen toimesta esimerkiksi dj-keikkojen lähettämiseen.

E-urheilutoimittaja Rod Breslau mainitsi vuonna 2013 kansan puhuvan Twitchista e-urheilun ESPN:nä, mikä on yhdysvaltalaisen kaapelitelevisiion suosituin urheilukanava. Twitchin avulla miljoonat käyttäjät pystyvät seurata pelejä ilman erikoistuneempia välineitä eikä alustalla ole juuri viivettä. (Hoppe 2018.) Tällainen palvelu herätti ihmisten mielenkiinnon ja sai suosiota.

Twitch lanseerasi joulukuussa 2016 IRL-nimisen kategorian, missä striimaaja voi olla aktiivisessa vuorovaikutuksessa yleisönsä kanssa eli myös keskustella reaaliaikaisesti. Lyhenne IRL tulee englannin sanoista "in real life" eli "oikeassa elämässä". (Team Lightstream 2021.) Kasvavassa videoblogien ja niiden tekijöiden fanittamiskulttuurissa myös Twitchissä pelaavat henkilöt saivat fanikuntaa, ja tämä edesauttoi alustan muuttumista myös henkilökohtaisemmaksi striimauspalveluksi. Videoblogissa käyttäjä kuvaa haluamiaan asioita arkielämästään, kertoo asioistaan ja lataa ne verkkosivulle ihmisten nähtäväksi. (Hughes 2016.)

Hoppen artikkelissa Twitchista ja sen elektronisista urheilijoista sivutaan myös uskollisten fanien halukkuutta maksaa striimeistä. Katsojat maksavat noin 5 dollaria kuussa tilatessaan lempistriimaajiensa kanavia eli nähdäkseen heidän live-lähetöksensä. Tästä summasta puolet menee Twitchille ja puolet esiintyjälle. (Hoppe 2018.)

Vuosien saatossa Twitchissa alettiin pitämään myös pelimaailman ulkopuolisia livestriimeja, kuten erilaisia keskusteluja taiteilijoiden tai kirjailijoiden kesken sekä minikonsertteja. Koronapandemian alettua tämän kaltaiset striimilähetykset sekä niiden katsojaluvut kasvoivat merkittävästi, vaikka määrä oli kasvussa jo valmiiksi. Huhtikuussa 2020 Twitchissa oli e-urheiluun liittymätöntä sisältöä 138 % enemmän kuin edellisvuonna. Näihin aikoihin Twitch alkoi myös mainostamaan muutakin sisältöään kuin pelistriimeja, vaikka aiemmin oli markkinoinut alustaa vain pelimaailmaan liittyväksi. (Soto Reyes 2020.)

Koronapandemian ja rajoitusten koittaessa suomalainen psykoterapeutti Ville Merinen päätti kokeilla monta vuotta kehittelemäänsä ajatusta ja alkoi pitämään livelähetyksiä Twitchissä. Lähetyksissä Merinen puhuu muun muassa mielen-terveysongelmista ja yksinäisyydestä. Yksi Merisen striimien suosituimmista ominaisuuksista on, että ihmiset voivat lähettää Meriselle viestejä Twitchin chat-palvelun avulla ja psykologi vastaa reaaliaikaisesti. Vahvasti mielenterveyden ja hyvinvoinnin ympärille rakentuneet striimit keräsivät katsojiksi monenlaisia ja kaikenikäisiä ihmisiä, koska aihe puhuttelee kaikkia. (Kurra 2020.)

First Tube Media on brändätty livetapahtumien sisältöalusta, mikä oli tehnyt striimattavia livelähetyksiä yrityksille ja erilaisten brändien kanssa yhteistyössä jo kaksi ja puoli vuotta ennen pandemian alkua (Bruner 2021). Livestriimien pitämisen mahdollisuus on ilmestynyt vuosikymmenen aikana myös sosiaalisen median kanavien kuten Facebookin, YouTuben ja Instagramin palveluihin, missä kuka tahansa voi pitää julkista tai seuraajilleen tarkoitettua livelähetystä (Priller 2020). Twitch on kuitenkin säilyttänyt maineensa suosittuna striimialustana ja Twitchissa on suurimmat katsojaluvut (Hoppe 2018).

4.3 Koronapandemian vaikutus striimilähetyksiin

Koronapandemian ja sen rajoitusten ollessa maailmanlaajuinen tilanne, striimikonsertit ja niiden yhtäkkinen järjestäminen oli maailmanlaajuisesti kehitettävä

idea. Muun muassa yhdysvaltalaiseen musiikkiteollisuuteen keskittyvän Billboard-lehden verkkosivuilla oli päivittyvä lista katsottavista sekä tulevista striimikonserteista. (Billboard 2021.)

Tapahtumamarkkinoinnin vaikuttaja Petri Roivainen ja näyttelijä Jarkko Tamminen perustivat syksyllä 2020 viihdetoimisto Superstar Agencyn. Kaksikko päätti perustaa yksityistilaisuuksiin esiintyjä välittävän bisneksen huomattuaan, että yrityksillä oli selkeä halu järjestää etätyöaikanakin työntekijöilleen virikkeitä. Keväällä 2021 Superstar Agencyn suunnitelmiin kuului laajentua myös livetapahtumiin, vaikka Roivanen epäilikin striimikonserttien jäävän osaksi ihmisten arkea. (Tamminen 2021.)

Tiketin toimitusjohtaja Mirva Merimaan mukaan virtuaalisissa tapahtumissa on saavutettavuusnäkökulma eli livekonserteista kiinnostuneiden on helpompi järjestää aikaa kotisohvalle kuin matkustaa paikan päälle. Tämän vuoksi Merimaa uskoo, että striimikonsertit saattavat jossain määrin jäädä pysyväksi tapahtumuodoksi. (Minadis 2021.)

YouTuben Yhdysvaltojen elämän musiikin ja länsirannikon artistisuhteiden johtaja Ali Rivera kertoi maalikuussa 2021, että vuonna 2020 puoli miljoonaa kanavaa pitivät ensimmäistä kertaa livestriimiä YouTubessa ja samalla live-esitysten videoiden katsominen kaksinkertaistui. Tämä vakuuttaa ihmisten tarpeesta nähdä ja kokea livemusiikkia sekä -tapahtumia. (Bruner 2021.)

Yhdysvaltalaisen aikakauslehti Timen toimittaja Raisa Bruner nostaa esiin striimikeikkojen tärkeyden, vaikka ne eivät vastaakaan normaaleja tapahtumia. Striimikeikka voi kuitenkin olla osalle ihmisistä helpommin tavoitettavissa, kuten 2020–2021 vuodenvaihteen perinteinen yhdysvaltalainen Bud Light Seltzerin järjestämä New Year Eve -uuden vuoden etäshow tavoitti noin 17 miljoonaa ihmistä huippuartisteillaan. Mikäli ihmiset, ketkä eivät ole ennen olleet konserteissa, pitävät striimikeikoista, he ovat myös potentiaalisia lipunostajia perinteisiin tapahtumiin. (Bruner 2021.)

Yhdysvaltalaisen hiphopin legendat Timbaland ja Swizz Beatz kertovat tehneensä striimiesiintymisiä esimerkiksi Instagramin livelähetyksillä jo ennen pandemiaa, esimerkiksi promotakseen (mainostaakseen) uusia kappaleitaan. Keväällä 2021 he puhuivat tulevaisuuden mahdollisuudesta tehdä livekeikka hybridimallina eli paikan päällä olevalle yleisölle sekä livestriimi samaan aikaan. (Bruner 2021.)

YouTube auttoi järjestämään virtuaalista Save Our Stages (”pelastakaa lavat”) -tukikonserttia Yhdysvalloissa lokakuussa 2020, missä kerättiin yli kaksi miljoonaa dollaria ja sillä tuettiin pandemian vuoksi suljettuja keikkapaikkoja. YouTube'n Yhdysvaltojen elävän musiikin ja länsirannikon artistisuhteiden johtaja Ali Rivera kertoi konsertin järjestämisen jälkeen, että yritys on kiinnostunut pysymään virtuaalisena tapahtuma-areenana maailmalle, vaikka fyysiset tapahtumat palaisivatkin. Rivera uskoo myös virtuaalitapahtumien muuntuvan ajan kanssa erilaisiin konsepteihin, massakonserttien ohella yksityisempiin ja vuorovaikutuksellisesti intiimimpiin. (Bruner 2021.)

Livestriimialusta First Tube Median perustaja Ian LaPlacen mukaan pandemia ei juuri vaikuttanut heidän liiketoimintaansa, sillä heillä oli yhdet parhaimmista valmiuksista jatkaa yrityksensä perusideaa eli striimien tekemistä, kun muut vasta alkoivat opettelemaan sitä. Hän uskoo striimikonserttien ja yritysten yhteistyön kasvavan. Entisen tapahtumayrittäjän mukaan aiemmin isot yritykset ovat sponsorineet suuria konsertteja ja festivaaleja, mutta nyt ne voivat keskittyä yksittäisiin artisteihin ja omiin virtuaalitapahtumiinsa. LaPlace nimesi maaliskuussa 2021 ongelmaksi vain sen, että ihmisiä kiinnostaa virtuaalitapahtumissa toistaiseksi vain tunnetuimmat artistit eikä aloittelevat muusikot pääse esiin. (Bruner 2021.)

Toukokuussa 2020 ilmestyneessä artikkelissaan analyytikko Mariel Soto Reyes arveli, että muun muassa konserttistriimit tulevat jäädäkseen ”uudessa normaalissa.” Hän myös nostaa esiin yritysten uuden bisnesmahdollisuuden, lähteä esimerkiksi sponsorimaan konsertteja tai muunlaisia striimilähetyksiä. (Soto Reyes, 2020.) Esimerkiksi vappuna 2020 ja 2021 Helsingin kaupunki järjesti

virtuaalisen vappukonsertin Zoan Oy:n virtuaalialustalla. Tapahtuman järjestämisessä olivat mukana Suomen suurimpia yrityksiä, kuten vuonna 2021 ainakin VR, Xiaomi, Nelonen media, Radio SuomiPop sekä Wolt. (Helsinki 2021.)

Siitä striimattavat konsertit ja muut tapahtumat ovat hieno konkreettinen esimerkki, kun monessa on yhdistetty musiikkia, muita taidemuotoja sekä virtuaalimaailmoja. Teknologiayhdistys Zoan Oy oli mukana myös toukokuussa 2021 tekemässä suomalaisen Nightwish-yhtyeen maailmanlaajuisia striimikonsertteja. Speaktaakkelia varten luotiin kuusi kuukautta uutta virtuaalimaailmaa. Toteutus oli usean erilaisen teknologian sekoitus, kuten erilaisia kameraseurantajärjestelmiä, green screen -teknologiaa ja videopelien kehittämisen pelimoottoria, Unreal Engine. (Kuronen 2021.)

4.4 Kuluttajien mielenkiinto striimikonsertteihin

Toukokuussa 2020, kun pandemiatilannetta oli jatkunut vasta kaksi kuukautta, suomalaiset musiikkimediat Rumba, Soundi ja Inferno tekivät tutkimuksen ihmisten kiinnostuksesta striimikonsertteihin. Edellä mainittujen Pop median kolmen suurimman aikakausilehden nettisivuilla tehtyyn kyselyyn vastasi 1163 ihmistä, joiden voi olettaa kontekstin takia olevan keskivertoa kiinnostuneempia musiikista. (Hätinen 2020.)

Tutkimus tehtiin ajankohtana, kun kaikki tapahtumat oli koronarajoitusten vuoksi peruttu ensimmäistä kertaa ja internetin tai television välityksellä näytettäviä konserttikonsepteja vasta kehiteltiin eikä pandemian jatkosta ollut vielä mitään konkreettista tietoa. Tutkimuksen kysymykset koskivat pääasiassa ihmisten kiinnostusta katsoa striimattavia konsertteja, millaiset elementit tekevät striimikonsertista kiinnostavan, sekä mielipidettä tapahtumaan osallistumisesta fyysisesti rajoitusten hellittäessä. Tutkimuksen syytä ei mainittu, mutta kysymyksistä on tulkittavissa, että se tehtiin kartoittamaan koko tapahtuma-alan tilannetta ennen ensimmäistä koronakesää. Sen avulla tapahtumajärjestäjät saivat potentiaali-

selta yleisöltä vastauksia, että kannattaako tehdä fyysisten tapahtumien toteuttamiseksi tehdä valmisteluja kesälle 2020 ja millaisia elementtejä striimikonsertteihin kannattaa luoda. (Hätinen 2020.)

Tapahtumarajoitusten vallittua kaksi kuukautta, kyselyyn vastanneista 82,8 % oli katsonut striimattua konserttia kuukauden sisällä ja 38,6 % oli maksanut sellaisesta. Vastaajista 62,7 % olivat valmiita osallistumaan livetapahtumaan heti rajoitusten salliessa, kunhan siellä huolehdittaisiin turvaväleistä sekä hygieniasta, ja 40,4 % olivat valmiita osallistumaan yli 500 henkilön konserttiin kolmen kuukauden sisällä, mikäli sellaisen saisi järjestää. (Pop media 2020.)

Tutkimuksen mukaan 84,2 % ihmisistä olisi kiinnostunut katsomaan kotimaisten artistien striimikonserttia, mainittuina muun muassa Amorphis, Anssi Kela, Antti Ketonen, Antti Tuisku, Apulanta, Bodom After Midnight, CMX, Happoradio, J. Karjalainen, Kaija Koo, Lauri Tähkä, Michael Monroe, Mokoma, Neljä Ruusua, Nightwish, Olavi Uusivirta, Pariisin kevät, Ruusut, Stam1na, Turmion kätilöt ja Viikate. Striimattava festivaali, missä esiintyisi useampi artisti, herätti 53,4 % kiinnostuksen. 63 % vastanneista olivat kiinnostuneita myös ulkomaalaisten bändien etäkonserteista, mistä eniten toivottiin saksalaista Rammsteinia ja britannialaista Iron Madenia. (Pop media 2020.)

Yli 55 % vastanneista olivat kiinnostuneita joko striimikonsertista poikkeavassa ympäristössä eli muualla kuin perinteisessä konserttisalissa tai striimikonsertin lisäksi artistin haastattelusta. Pelkkä striimikonsertti kiinnosti alle 50 % ihmisistä ja virtuaalitodellisuudessa toteutettu konsertti alle 30 %. Kolme eniten ääniä saanutta ominaisuutta striimikonsertissa olivat hyvä äänenlaatu, hyvä kuvanlaatu ja kiinnostava artisti. Striimikonsertin tee se itse -henkisyttä, reaaliaikaista chat-mahdollisuutta muiden katsojien kanssa tai yhteisöllisyyden tunnetta valtaosa äänestäneistä eivät kuitenkaan kokeneet tarvitsevansa striimikonsertteihin. (Pop media 2020.)

Toukokuussa 2020 46,9 % kyselyyn vastanneista uskoivat, että he katsoisivat striimikonsertteja myös normaalien tapahtumien palattua vaihtoehdoksi. Vain

19,4 % olivat sitä mieltä, että eivät aikoisi katsoa striimikonsertteja ja loput 33,8 % vastaajista eivät osanneet sanoa. (Pop media 2020.)

Time-lehden toimittaja Raisa Bruner teki verkkoartikkelin striimikeikoista ja musiikkialan tilanteesta maaliskuussa 2021. Hän kiinnittää huomion floridalaiseen DJ-duoon, Sofi Tukkeriin, jotka olivat siinä vaiheessa soittaneet 383 peräkkäisenä päivänä Twitchin, Facebookin ja Instagramin avulla musiikkia livestriiminä faneilleen – eli siitä lähtien kun rajoitukset estivät järjestämästä oikeita konsertteja. DJ-duon useammalla alustalla järjestettävien striimikeikkojen lisäksi katsojilla on käytössä videopuhelupalvelu Zoomin huone, missä fanit voivat tavata toisiaan, tutustua ja harrastaa sosiaalista kanssakäymistä, vaikka pitääkin olla eristyksissä. Rutiininomainen, päivittäinen striimikonsertti on saanut Zoom-huoneisiin vanhan fanikunnan lisäksi uusia kuuntelijoita maailmanlaajuisesti ja virtuaalisesta fanihuoneesta on lähtenyt sekä vahvoja ystävyysuhteita että romansseja. (Bruner 2021.)

Suomessa mediankanava YleX järjesti perinteisen kesän ensimmäisen festivaalinsa YleX Popin virtuaalisena 30. toukokuuta 2020. Kyseessä oli ensimmäinen suomalainen striimifestivaali. YleX järjesti päätteiden päässä olevalle yleisölle mahdollisuuden nähdä myös toistensa koteihin, samoin kuin esiintyjien nähdä yleisöään ruudun välityksellä. Vuorovaikutus toteutettiin Zoomin kaltaisella palvelulla, mikä näkyi festivaalistudiossa isolta näytöltä. Katsojat pystyivät liittyä virtuaaliyleisöön erillisellä verkkosivulla, halutessaan laittaa kameran kuvaamaan omaa juhlimistaan ja sivustolla käydä chat-keskustelua muiden katsojien kanssa. (Yle toimitus 2020.)

Kun keväällä 2021 Yhdysvalloissa koronatilanne alkoi rokotusten vuoksi näyttää valoisammalta, kesälle suunniteltiin pieniä sekä suurempiakin festivaaleja, missä ihmiset pääsisivät nauttimaan normaalista elämästä ulkona. DJ-duo Sofi Tukkerin toinen jäsen, Sophie Hawley-Weld, kuitenkin kertoi, ettei ole täysin valmis luopumaan striimiyhteisöstään, kun siitä oli yli vuoden aikana tullut niin iso osa elämää. Myös livestriimeistä nauttineet katsojat toivovat niiden jatkuvan normaalielämän ohella pandemian loputtua. (Bruner 2021.)

5 Toteutus

5.1 Käytetty menetelmä

Tässä opinnäytetyössä käytetään kvalitatiivista eli laadullista selvitysmenetelmää. Laadullinen tutkimus on aina empiiristä eli se pohjautuu aineistoihin ja niistä tehtyihin analyysihin. Tutkimustyyppi sisältää erilaisia lähestymistapoja ja tutkimusperinteitä, joita voi analysoida monin keinoin. Perimmäiseltä ajatukseltaan laadullisessakin tutkimuksessa pyritään kuitenkin vastaamaan tutkijan laatimiin tutkimuskysymyksiin. (Kallinen.)

Laadullisessa tutkimuksessa koko aineistoa ajatellaan kokonaisuutena ja sen kaikki seikat täytyy käsitellä esitettyyn tulkintaan sopivina. Tilastollisessa tutkimuksessa aineistossa olevat poikkeukset on helppo sivuuttaa ja tulkitaan eniten ilmenneitä vastauksia. Kvalitatiivisessa analyysissä kuitenkin ei voi katsoa tilastollisia todennäköisyyksiä, sillä pääsääntöisesti haastateltavien ihmisten määrä ei riitä todennäköisyyksiin. Laadullisessa tutkimuksessa päätelmien tulee keskittyä vain haastatteluissa saatujen vastausten analysoimiseen. (Alasuutari, 2011.)

Ensimmäinen vaihe laadullisen tutkimuksen analysoinnista on pelkistää havaintoja, missä aineistoa käsitellään aina vain yhdestä näkökulmasta kerrallaan. Kun näkökulma on tiedossa, aletaan haastatteluista kerätystä aineistosta etsiä yhtäläisyyksiä eli samasta aiheesta annettuja samankaltaisia vastauksia. Jos jokin haastateltu on kokenut samoin, voidaan todeta haastateltavien olleen tiettyä mieltä. Mikäli haastateltavien kesken kuitenkin on poikkeuksia, väitettä ei voi esittää edes haastateltavien yleiseksi mielipiteeksi. (Alasuutari, 2011.)

Laadullisen tutkimuksen toinen vaihe on tulkinta, mikä tehdään ensimmäisessä vaiheessa saaduista tutkimustuloksista ja haastatteluista johdetuista selitysmalleista. Vaiheesta puhutaan myös ”arvoitusten ratkaisuna” eli tulkinta tehdään haastatteluista saaduista vihjeistä ja johtolangoista. Tulkintavaiheessa kuitenkin tarkastellaan kaikkea aineistoa ja etsitään sieltä tulkintoja, eikä keskityä pelkäs-

tään ensimmäisestä vaiheesta vedettyihin johtopäätöksiin. Lisäksi tulkitsemi- seen käytetään apuna usein muita tutkimuksia, kirjallisuutta ja tilastotietoja, jotta analyysistä saadaan mahdollisimman pätevä ja ratkaisuun voidaan luottaa. (Alasuutari, 2011.)

5.2 Aineiston kerääminen

Laadullinen selvitys striimikonserteista suoritettiin haastattelemalla ihmisiä kol- mesta eri ryhmästä. Haastateltavina olivat striimikonserteissa esiintyneitä artis- teja, striimipalveluiden luoja ja sekä striimikonsertteja katsoneita käyttäjiä. Haas- tattelukysymykset olivat kaikille samantyyppiset ja niiden avulla pyrittiin ratkai- semaan tutkimusongelmaan liittyviä asioita. Teemahaastattelulle tyypillisesti yk- sittäisiä kysymyksiä oli kuitenkin muokattu vastaamaan kyseisen haastateltavan suhteeseen striimikonsertteihin (Kallinen). Jokaiselle kohderyhmälle oli oma haastattelurunkonsa, mitkä löytyvät liitteistä.

Ensimmäisissä haastattelukysymyksissä lähdettiin selvittämään, millä tavalla striimikonsertista saa laadukkaan kokemuksen kuluttajalle. Esiintyviltä artisteilta kysyttiin, kuinka paljon ja millaisia erilaisia striimikonsertteja he ovat tehneet, sekä miltä striimikonserttien tekeminen tuntui koronarajoitusten aikana. Striimi- konserttien järjestäjiltä kysyttiin, miksi he lähtivät tuottamaan striimikonsertteja sekä niiden ideoimisprosessista. Katsojilta kartoitettiin heidän historiaansa nor- maalikonserttien kanssa, kuinka paljon he olivat katsoneet striimikonsertteja ja miltä ne ovat tuntuneet.

Toisessa osiossa haastateltavilta kysyttiin heidän arvioita striimattavien konsert- tien kannattavuudesta. Artisteille kysymys oli kaksiosainen, millä tahdottiin tie- tää heidän näkemyksensä striimikonserttien kannattavuudesta sekä taloudelli- sesti että ammattitaidollisesti. Järjestäjiltä kysyttiin heidän arvioita striimikonsert- tien taloudellisesta kannattavuudesta sekä järjestäjien, että artistien näkökul- masta, sillä he ovat kuitenkin tekemisissä rahavirran kanssa myös normaaleissa tapahtumissa. Katsojilta kysyttiin heidän mielipiteitä striimikonserttien hinnoitte- lusta ja vastaako se saatua elämystä.

Kolmantena tutkimuskysymyksenä selvitettiin haastateltavien näkemystä, riittääkö striimikonserteille yleisöä ”normaalien tapahtumien” palattua vaihtoehdoksi. Jokaiselta ryhmältä kysyttiin heidän näkemystensä ja kiinnostusta striimikonserttien jatkumiseen sekä mielipidettä hybridikonserteista, missä olisi live-yleisö paikan päällä ja konsertti silti striimattaisiin samanaikaisesti. Konsertteja tekevilta artisteilta kysyttiin eroja normaalien ja striimattavien konserttien välillä. Järjestäjiltä kysyttiin, haluavatko he vielä järjestää striimi- tai hybridikonsertteja. Katsojilta kysyttiin, onko heillä vielä kiinnostusta katsoa striimikonsertteja, kun normaalit tapahtumat ovat palanneet (turvalliseksi) vaihtoehdoksi.

Laadulliselle selvitykselle ominaisesti, kysymykset on muotoiltu avoimien kysymysten muotoon. Avoin kysymys tarkoittaa tutkivaa ja vastausta lainkaan määrittelemätöntä kysymystä, missä vastaajalta odotetaan vastausta täysin omin sanoin. Suljettu kysymys taas sisältää vastausvaihtoehdot valmiiksi, kuten esimerkiksi monivalinta- tai ”kummasta pidät enemmän” -kysymyksissä. (Tran 2022.)

Avoimien kysymyksiä käyttäminen haastattelussa edesauttaa saamaan vastauksista laajempia, omin sanoin kerrottuja ja persoonallisemmin haastateltujen omia kokemuksia, milloin saadaan monipuolisempia tutkimustuloksia. Puolistrukturoidussa haastattelussa kysymykset ja teemat on mietitty valmiiksi ja ne esitetään kaikille haastateltaville lähtökohtaisesti samassa järjestyksessä, mutta haastattelun aikana reagoidaan myös haastateltavan vastauksiin ja se mahdollistaa muokkaamaan haastattelun rakennetta tilanteen mukaan luonnolliseksi. (Kallinen.)

Jokaisessa haastattelussa oli 5–6 pääkysymystä ja niiden välissä lisäkysymyksiä, mitkä oli suunniteltu tarkentamaan pääkysymyksiä tai syntyivät mielenkiinnosta keskustelusta haastateltavan kanssa. Kysymysten rajaaminen 1–2 jokaista tutkimuskysymystä kohtaan oli tyypillinen laadullisen tutkimuksen tapa, mikä antaa tilaa keskustelulle ja haastateltavan vastauksille. Pelkästään liian pitkä lista kysymyksiä tai haastattelurungon tiukka seuraaminen voi rajata keskustelua liikaa haastattelijan ennakko-oletuksiin. (Kallinen.)

Haastattelut aloitettiin osittain teknisellä kysymyksellä, mikä kuitenkin jatkui saman tien avoimella kysymyksellä siitä, miltä striimikeikat ovat kustakin haastateltavasta tuntuneet. Täysin suljettu kysymys ensimmäisenä (tässä tapauksessa ”kuinka monta striimikonserttia olet tehnyt/katsonut”) voi ohjata haastattelun lyhytsanaiseksi ja vastaukset suppeaksi, vaikka alkuun on tarkoitus saada nimenomaan rento keskusteluyhteys haastattelijan ja haastateltavan välille. (Kallinen.)

Haastatteluihin osallistui lopulta kaksi artistia, kolme striimikonserttien järjestäjää ja viisi niiden katsojaa. Puolet haastatteluista toteutettiin kasvotusten, kahvilassa tai haastateltavan toimistolla, mistä ne äänitettiin puhelimeen. Loput haastattelut toteutettiin etäyhteyden päästä videopuheluilla, mitkä tallennettiin samanaikaisesti tietokoneelle. Suurin osa etähaastatteluista tehtiin Microsoftin Teams-työkalulla, mutta käytössä oli myös videopuhelupalvelut Zoom sekä Facebook Messengerin videopuhelu. Haastatteluissa haastattelijan tärkein rooli on keskittyä kuuntelemaan ja tulkitsemaan haastateltavan vastauksia sekä ilmeitä, ja reagoida niihin, minkä takia perinteisiä puhelinhaastatteluja ei järjestetty (Kallinen).

Purin kaikkien haastattelujen tallenteet Word-tiedostoon tekstiksi ennen kuin aloin analysoimaan niitä. Vastausten litterointi oli yllättävän pitkä prosessi. Äänitin haastattelut, jotta niiden aikana pystyi keskittymään täysin keskusteluun. Kokeilin litterointiin kahta eri tapaa; kirjoittaa pääasiat ylös nauhoitetta kuunnellessa sekä soittaa nauhoite Wordin sanelimelle, milloin teksti kirjoitti itse itsensä, mistä piti jakaa kysymykset ja vastaukset erilleen sekä korjata väärinymmärretyt kohdat. En osaa sanoa, kumpi tapa oli lopulta nopeampi.

Tallenteet tuhottiin purettuani haastattelut kirjallisiksi tiedostoiksi, kuten haastateltavien kanssa oli sovittu. Tekstitiedoksi muutetuista haastatteluista lähdin analysoimaan saatuja vastauksia ja etsimään yhtäläisyyksiä eri haastateltujen näkemyksistä.

6 Tulokset

6.1 Haastateltavien taustatiedot

Haastateltavana oli kaksi striimikonsertteja tehnyttä muusikkoa. Haastateltava artisti 1 on muusikko, sanoittaja, näyttelijä ja dramaturgi, joka on lähes 20 vuotta pääasiallisena päivätyönään tehnyt musiikkia sekä konsertoinut. Hän teki pandemia-aikana (2020–2021) noin sata striimikonserttia, mistä lähes kaikki olivat yritysten ostamia yksityistilaisuuksia, mutta muutama yleisen lipunmyynnin striimikonsertti ja kaksi ilmaista live-lähetystä Instagramissa. Haastateltava artisti 2 on myös päätöinen muusikko 25 vuoden ajalta, joka samalla aikavälillä teki alle kymmenen striimikonserttia. Pandemia-ajan esiintymisiin hänellä kuului yksi oma striimikonsertti, yksi festivaali ja useampi yritysten yksityistilaus.

Striimikonsertteja järjestäneitä henkilöitä sain haastatteluihin kolme. Haastateltava järjestäjä 1 on toiminut lippupalvelu Tiketin myyntipäällikkönä vuodesta 2019 ja oli mukana suunnittelemassa pandemia-aikana kehitettyä TikettiSt-reamia. Haastateltava järjestäjä 2 on töissä Ylellä ja vastasi osittain pandemia-ajalle kehitetystä Yle Olohuone -ohjelmasarjasta. Haastateltava järjestäjä 3 on Rockway Oy:n toimitusjohtaja ja vastaa kaikesta yrityksen toiminnasta, kuten instrumenttien soittamisen verkkokursseista sekä maaliskuussa 2020 perustetusta keikalla.fi-striimipalvelusta. Kaikki kolme haastateltua järjestäjää olivat hyvin erilaisista lähtökohdista, mutta päätyivät samantyyppiseen työnkuvaan pandemian alkaessa.

Viisi striimikonsertteja katsonutta ihmistä suostuivat haastatteluun. Haastateltava katsoja 1 on 28-vuotias toimittaja ja käy keskimäärin kaksi kertaa kuukaudessa konserteissa normaalioloissa. Striimikonsertteja hän katsoi alle kymmenen ja maksoi niistä kahdesta. Haastateltava katsoja 2 on 30-vuotias rekrytoija, joka normaalioloissa käy konserteissa keskimäärin kuusi kertaa kuukaudessa ja katsoi striimikonsertteja noin kymmenen. Haastateltava katsoja 3 on 27-vuotias rekrytoija, joka käy ystäviensä kanssa 2–4 tapahtumassa vuodessa ja he kat-

soivat yhden striimikonsertin. Haastateltava katsoja 4 on 26-vuotias ensihoitaja-opiskelija ja käy keskimäärin kerran viikossa konserteissa. Hän katsoi pandemia-aikana erilaisia striimikonsertteja noin 15 kappaletta. Haastateltava katsoja 5 on 28-vuotias opettaja, joka kävi ennen pandemiaa viikoittain konserteissa, mutta nykyään suunnilleen kerran kuussa. Hän katsoi yhteensä noin 15 striimikonserttia, varsinkin keväällä 2020 lähes kaikki kiinnostavat, mitä tehtiin.

Taulukko 2. Haastateltavien demografiset tekijät.

Haastateltava	Ammatti	Ikä
Artisti 1	Muusikko	
Artisti 2	Muusikko	
Järjestäjä 1	Myyntipäällikkö	
Järjestäjä 2	Tapahtumapäällikkö	
Järjestäjä 3	Toimitusjohtaja	
Katsoja 1	Toimittaja	28
Katsoja 2	Rekrytoija	30
Katsoja 3	Rekrytoija	27
Katsoja 4	Opiskelija	26
Katsoja 5	Opettaja	28

Demografiseen taulukkoon koottiin haastateltavien vastauksien kannalta merkittävät tiedot. Artisteilta ja järjestäjiltä merkittävin tieto on ammatti, mutta katsojilta ammatti sekä ikä määrittelee paljon kulutustottumuksia.

6.2 Haastattelujen tulokset

6.2.1 Striimikonserttien laadukkuus

Haastatelluista katsojista kaikki katsoivat striimikonsertteja mielellään, kun oikeisiin tapahtumiin ei päässyt. Suurin osa katsojista on konserteissa aktiivisesti (useamman kerran kuussa) käynyt jo ennen pandemia-aikaa ja sen vuoksi niiden peruminen vei heiltä ison osan elämää. Useampi haastateltu katsoja painotti katsoneensa pandemian alettua keväällä 2020 ”kaikki striimit, mitä tehtiin”, niin kuin he olisivat normaalisti käyneet konserteissa.

Silloin alkuun katsoin ihan kaikki mitä vaan tuli, niin kyllä niitä varmaan on joku 15–20 yhteensä, mitä katsoi. (Haastateltava katsoja 5.)

Alkuun niiden [striimikonserttien] tekeminen oli ihan ”horroria”, kun piti opetella uutta, eikä kukaan osannut. (Haastateltava artisti 1.)

Haastatelluilla artisteilla oli todella erilaisia kokemuksia striimikonserttien aloittamisesta ja niiden kehittymisestä. Toinen artisti koki ensimmäisten striimikonserttien tekemisen vaikeaksi ja ahdistavaksi, kun se oli täysin uutta eikä hän tiennyt, miten pitäisi esiintyä pelkille kameroille. Hän kertoi katsoneensa kollegoidensa esiintymisiä ennen ensimmäistä omaa striimikonserttiaan ja oppi muiden seuraamisesta esimerkiksi, että pitää katsoa suoraan kameraan, jotta näyttäisi esiintyvän lähetyksen katsojille. Artisti löysi lähes sadan striimikonsertin aikana tapoja tehdä niin esiintymisestä normaalimpaa, kuten pyytämällä näytön, mihin katsojat voivat laittaa hänelle chat-viestejä ja siten saamalla vuorovaikutusta artistin sekä yleisön välille.

Vastaavasti toinen haastateltu artisti teki yhden Suomen ensimmäisistä striimikonserteista SemiLive-palvelussa, mihin artisti ja hänen fanikuntansa järjestivät yhdessä esiintyjille näytön, mistä näkyi videokuvaa faneista Zoom-palvelun välityksellä katsomassa konserttia. Näin artistilla oli ensimmäiseen striimikonserttiin yleisökontakti ja siitä jäi hänelle positiivinen mielikuva. Mutta lopuissa tämän artistin tekemissä striimikonserteissa tällaista ei ollut ja niiden tekemisestä tuli

epämiellyttävää, sillä hän pitää esiintymisessä eniten vuorovaikutuksesta yleisön kanssa.

Seuraava, minkä sitten teki, oli joku firman työntekijöille virkistys-hetki. Siihenkin lähti niin kuin samalla ajatuksella [kuin ensimmäiseen], että no niin, tämä tulee olemaan yhtä kivaa. Mutta on se sitten kuitenkin enemmän just sitä, että yrittää apinoida sitä, miten normaalisti olisi keikalla ja yrittää tarjota sitä energiaa, joka ei... kun ei siinä tapahdu mitään. Niin aika nopeasti tuli se, että onko näitä pakko tehdä. (Haastateltava artisti 2.)

Kontakti esiintyjien ja yleisön välillä nousi lähes kaikissa haastatteluissa esiin ja sitä selvästi kaivattiin. Eräs haastateltu katsoja varsinkin painotti, että käy konserteissa nimenomaan sen vuorovaikutuksen takia, mitä esiintyjältä tulee yleisölle ja yleisö antaa esiintyjälle. Eräs artisti löysi chat-mahdollisuudesta keinon esiintyä striimiyleisölle luontevasti, toinen artisti kaipasi yleisöä näkyviin ja eräs katsoja piti mahdollisuutta olla kontaktissa artistin kanssa yhtenä striimikonserttien kiinnostavimpana puolena. Toinen artisteista ja osa katsojista nostivat esiin kuitenkin sen, että vaikka esiintyjälle voisikin laittaa viestejä, ei striimikeikkoihin kuitenkaan saa yleisön ja esiintyjän välistä tunnetta tai energiaa. Energialla tarkoitetaan tässä yhteydessä vuorovaikutusta ilmeiden ja eleiden kautta.

Eräs haastateltu järjestäjä kertoi yhden heidän striimaamansa teatteriesityksen olleen vuorovaikutuksellinen yleisön kanssa. Q-teatterilla oli alkuvuodesta 2020 tullut ensi-iltaan esitys, jossa oli tarkoitus olla teatterissa reaaliaikaista vuorovaikutusta yleisön kanssa. Esitykseen oli kirjoitettu erilaisia ratkaisuja ja tarina muuttui sen mukaan, miten yleisö äänesti teatterissa. Pandemian alettua näytökset peruttiin ja yritys kehitti striimipalveluunsa äänestysmahdollisuuden, joten Q-teatteri siirsi esityksen heidän alustallensa.

Siitä mä nyt en oikeastaan pitänyt millään näistä näkemistäni striimikeikoista onnistuneena, että siellä artisti hyppii ja katsoo kameraan ja ilmoittaa, että pomppikaa. Jotenkin, se on minun mielestäni lähinnä vaan vähän kiusaannuttavaa, että eihän se eihän se toimi samanlailla. (Haastateltava katsoja 4.)

Eräs haastateltu katsoja mainitsi lähinnä kiusaantuneensa, jos esiintyjä kehoittaa striimiyleisöä hyppimään kuten normaalisti konserteissa, sillä tilanne ei

tunnu kuitenkaan aidolta. Toisen artistin mukaan striimikonsertin välityksellä musiikki ei kuulostaa yhtä hyvältä kuin paikan päällä eikä se toisen artistin mukaan ”potki ollenkaan.” Potkimisella artisti tarkoitti nimenomaan livemusiikin painealtoja, mitkä esimerkiksi basso sekä rummut luo, ja saa tuntumaan vartalossa.

Onhan se nyt ihan sairaan ankeata, kun ei se potki mihinkään. Ne on vaan tuolla meidän toimistohuoneessa ja siellä ne nyt soittaa. Ei ole mitään, ei valaistusta, mikään ei ole kuitenkaan niin kuin olisi keikalla normaalisti. (Haastateltava artisti 2.)

Eräs haastateltu järjestäjä toimi lipunmyyntiyrityksen myyntipäällikkönä, kun tapahtumat kiellettiin ja samalla heidän koko liiketoiminnan perusta vietiin pois. Järjestäjä 1 joutui tiiminsä kanssa keksimään yritykselle uuden liikeidean pandemia-ajalle ja nopealla tutkimuksella huomasivat, ettei yksikään striimipalvelu myy itse lippujaan vaan useampi toimija tekee yhteistyötä. Tämän jälkeen he lähtivät rakentamaan striimausalustaa, mihin pääsee katsomaan striimikonsertteja ja muita esityksiä suoraan lippukaupasta ostetulla lipulla.

Toinen haastateltu järjestäjä toimii Yleisradion tapahtumapäällikkönä ja heidän ”velvollisuudeksi” tuli luoda pandemiasta kärsiville, eristetyille suomalaisille pirstävää ohjelmaa koteihin. Yle Olohuoneessa ei ollut pelkkä striimikonsertti eikä järjestäjä 2:n mukaan siihen koskaan pyrittykään. Ohjelmaa tehtiin 27 lähetystä kevään 2020 aikana ja siitä haluttiin mahdollisimman monipuolinen, että se viihdyttäisi valtaosaa kotiin jumiutuneista suomalaisista. Yleisradion tapahtumatilillä oli mahdollisuus hyödyntää laajasti Ylen sisällöntekijöitä, joiden avulla voitiin tehdä erilaisia teemoitettuja lähetyksiä ja luotiin vaihtelevuutta, koska Yle Olohuone -lähetyksiä tuli suorana useampana iltana viikossa.

Eli siinä meni käytännössä perjantai-illasta keskiviikkoon, niin meillä oli palvelu pystyssä ja liput myynnissä. (Haastateltava järjestäjä 3.)

Kolmas haastateltu järjestäjä on itsekin muusikko, jonka konsertit peruuntuivat pandemian alkaessa, mutta myös verkko-opetusta tarjoavan soittokoulun toimitusjohtaja. Yrityksen liiketoiminta kasvoi rajoitusten aikana, mutta järjestäjä näki

kuitenkin mahdollisuuden laajentua ja samalla helpottaa kollegoidensa tilannetta. Tällöin yritys perusti oman striimipalvelun. Palvelu rakennettiin alle viikossa, ja jo kaksi viikkoa konserttien perumisen jälkeen lähetettiin ensimmäinen striimikonsertti. Yrityksen striimilähetykset on toteutettu yhteistyössä esimerkiksi keikkamyyjien, teattereiden sekä yksityistilaisuuksia henkilöstölleen tarjoavien yritysten kanssa. Yrityksen tarjoamaan palveluun kuului koko paketti myynnistä markkinointiin, sekä itse alusta ja toteutus. Niin kutsuttuun avaimet käteen -pakettiin kuului koko tuotanto, mutta mikäli asiakas niin halusi, oli mahdollista tilata vain kuvauspaikka ja striimaaminen tai pelkkä striimaaminen.

Haastateltu artisti totesi striimikonserttien kehittyneen kahden vuoden aikana huimasti ja mainitsi muun muassa niitä varten perustetun Superstar Agencyn vaikuttaneen asiaan. Sekä kyseinen yritys, että striimikonserttien yleinen kehittyminen liittyivät artistin mukaan siihen, kun järjestäjät sekä esiintyjät oppivat tehdessään. Huonoimmat kokemukset artistille oli jäänyt ulkomaalaisista tekniikoista, jotka oli alihankkijana palkattu, mutta eivät osanneet työtään.

Eräs haastateltu katsoja ei pitänyt striimikonserteista, missä keskityttiin liikaa musiikin ulkopuolisiin asioihin. Hän mainitsi esimerkiksi katsoneensa Maija Viikkumaan striimikonsertin, missä oli haettu rinnakkaistodellisuuden tunnetta, artisti käveli laulaessaan ympäri rakennusta ja fokus ei ollut musiikissa.

Siinä vaiheessa, kun kamera kiertelee ympäriinsä jossain rakennuksessa eikä oikein tajua enää, onko nyt katsomassa keikkaa vaan jotain taideinstallaatioita, missä siis ehkä meni vähän huti siitä, mitä mä itse halusin katsoa. (Haastateltava katsoja 4.)

Eräs artisteista koki striimikonserttien tekemisen olleen mukavinta, kun kame- roita oli useampi ja lähetyksestä jäi mielikuva, että konsertti olisi voinut olla normaalisti fyysisen yleisön edessä. Hän mainitsi muutamissa tekemissään striimikonserteissa häirinneen, kun kuvaustapa vaikutti rehvestelevalle sille, ettei paikan päällä ollut kuin esiintyjät ja kameramiehet. Toinen haastateltu artisti kertoi sellaista striimikonserttien tekemisen, missä esimerkiksi kamerat olivat automatisoituja eikä paikan päällä ollut ketään katsomassa esitystä, olleen kaikkein vaikeimpia.

Silloin vallinneet koronarajoitukset oli tosi tiukkoja ja sen myötä se vaikutti myös meidän tekemisen tapaan ja ihan siihen, että kuinka paljon ihmisiä me voitiin ottaa studioon esiintymään ja toimimaan ylipäänsä. (Haastateltava järjestäjä 2.)

Koronarajotukset olivat vaikeuttaneet myös striimikonserttien järjestämistä. Eräs haastateltu järjestäjä kertoi, että rajoitteet velvoittivat myös Yle Olohuone -ohjelman tekemistä ja heidän piti tarkkaan laskea, montaa esiintyjää ja teknistä henkilökuntaa voi edes olla samassa tilassa. Toinen järjestäjä puolestaan mainitsi automatisoitujen kameroiden helpottaneen heidän työtänsä sekä koronarajoitusten velvoitteissa, että kustannustehokkuuden näkökulmasta.

6.2.2 Striimikonserttien kannattavuus

Eräs haastateltu katsoja epäilee, että striimikonsertit olisi olleet suosituimpia, mikäli liput olisivat olleet halvempia. Usea katsojista kuitenkin koki noin 10–15 euron hinnan olleen kohtuullinen. He kaikki totesivat, että se on aika pieni summa livekonsertista, mutta koska striimikonsertti ei anna samanlaista kokemusta kuin normaali tapahtuma, se oli hyvä hinta. Eräs katsoja kertoi katsoneensa myös muutaman striimikonsertin, mihin pystyi lunastamaan lipun ilmaiseksi esimerkiksi insinööriin kuulumisen kautta. Eräs katsojista vastavuoroisesti mainitsi olevansa valmis maksamaan suurempiakin hintoja.

Oon edelleen sitä mieltä, että ne [striimikonsertit] varmaan olisi saanut enemmän yleisöä, jos olisi maksanut vähemmän. Silleen, eihän kymppi nyt periaatteessa ole paljoa, mutta on se nyt niin kuin telkkarin katsomisesta. Sisältää hyvän parin tunnin jutun, kun samalla rahalla saat Netflixin kuukausihinnan, mistä voi katsoa koko kuukauden asioita. (Haastateltava katsoja 1.)

Osan katsojista näkemykset erosivat toisistaan, mutta he käyttivät samoja esimerkkejä perusteluihinsa. Eräs katsoja koki, että suoratoistopalvelu Netflixin kuukausihinta on liikaa yksittäisestä konsertista, koska sillä samalla hinnalla voi katsoa erilaista sisältöä ruudun välityksellä koko kuukauden. Toisen katsojan haastattelussa taas tuli ilmi, että hänestä Netflixin kuukausihinta on halpa tuollaisesta ainutkertaisesta tapahtumasta. Tämä katsoja nosti vielä esiin, että suo-

ratoistopalvelu Viaplay on parempi verrokki, sillä sieltä tulee suoria urheilulähettyksiä. Haastatellun mukaan Viaplayn 40 euroa kuukaudessa olisi sopiva kuukausihinta myös striimikonserteista.

Eräs haastateltu järjestäjä totesi, että striimiliput hinnoiteltiin jo alun perin liian alas ja se on vaikuttanut kannattavuuteen. Hänen mukaansa lipuista olisi voinut pyytää enemmän rahaa, mikäli samanaikaisesti ei olisi ollut ilmaisia kilpailijoita sosiaalisen median alustoilla, koska striimikonsertit olisi ollut ainoa livemusiikin muoto, mikä oli tarjolla. Järjestäjä oli yrittänyt myös puhua alalla siitä, ettei ilmaiseksi kannata tarjota kyseisessä kriisitilanteessa. Eräs järjestäjä laski, että striimikonserttiin pitäisi myydä noin tuhat kymmenen euron lippua, että se kannattaa. Järjestäjät ei kuitenkaan osanneet sanoa, olisivatko ihmiset maksaneet korkeampiakin hintoja, mikäli hinnoittelu olisi tehty alun perin toisin.

Tuli mullekin jokusia kyselyitä, että miksi pitää maksaa, kun nämä ja nämä ja nämä tekee ilmaiseksikin, että eikö toi nyt ole vähän tyhmää silleen? (Haastateltava artisti 2)

Pandemian alussa aloitetut ilmaiset striimikonsertit, esimerkiksi Instagramissa, veivät kaupallisten striimikonserttien hinnoittelulta pohjaa, ja tämä näkyi myös artisteille. Toinen haastateltu artisti oli saanut omaa striimikonserttiaan mainostaessa viestin, että miksi siitä pitää maksaa, kun muut bändit tekevät ilmaiseksi. Useampi katsoja sekä eräs järjestäjä miettivät hinnan näkyvän luonnollisesti laadussa, kun oikeassa striimipalvelussa lähetetty konsertti on kuvan, äänen sekä esityksen kannalta parempi. Mutta katsoja ei välttämättä ajattele kuin että striimi A on ilmainen ja striimi B maksaa. Lisäksi oli televisiosta tulevat lähetykset, missä soitetaan livemusiikkia ja striimaustekniikka on laadukasta.

Haastateltu artisti kertoi tehneensä striimikonsertin Instagramin välityksellä ihan kunnollisella tekniikalla. Eräs haastateltu järjestäjä mainitsi kyseisen striimikonsertin myös, kun puhui sponsoreista, kuinka jotkut yritykset ovat rahoittaneet striimikonsertteja mainostusta vastaan. Järjestäjä totesi samoin olevan normaalistikin esimerkiksi oopperassa, missä lipputulot ovat vain pieni osa rahoitusta ja suurin osa tulee tuettuna kaupungilta sekä valtiolta.

Osa haastatelluista katsojista pohtivat haastattelun aikana, lasketaanko Instagramissa tehtyjä livelähetyksiä edes striimikonserteiksi, vaikka muusikot soittavaisitkin siellä reaaliaikaisesti, koska ne ovat ilmaisia. Kyseiset katsojat nostivat esiin striimikonserttien hinnoittelusta puhuttaessa, että maksavoit niistä pandemia-aikana mielellään tukeakseen artisteja. Osa haastatelluista katsojista mainitsi myös striimikonsertteihin olleen myynnissä kalliimpia, niin kutsuttuja kannatuslippuja, mutta kukaan ei kertonut ostaneensa sellaista.

Siinä kyllä selkeästi oli semmoinen kahtiajako, että tarpeeksi isot artistit veti tosi hyvin yleisöä ja niissä oli selkeästi kun ROI kohdillaan, että sekä järjestäjä että artisti sai omansa pois. Ja sitten pienemmät... niin siellä kyllä sitten ehkä se liikevaihto jäi suhteellisen pieneksi. (Haastateltava järjestäjä 3.)

Eräs haastateltu järjestäjä totesi artistien fanikunnan olleen todella merkittävässä roolissa pandemia-ajan striimikonserttien katsojalukuihin. Hänen mukaansa normaalikonsertteihin tulee laajemmin ihmisiä, jotka eivät kuuntele esiintyjän musiikkia aktiivisesti, mutta striimikonserteissa oli todella kahtiajakautunutta, ostivatko ihmiset itselleen tuntemattomamman esiintyjän konserttiin lippua. Järjestäjä totesi Suomen suosituimpien artistien striimikonserteista sekä järjestäneen tahon, että esiintyjien jääneen lipputuloista voitolle, mutta vähemmän suositut esiintyjät, pienemmällä fanikunnalla, eivät saaneet niistä kunnollisia tuloja. Haastatellut artistit eivät kokeneet yleisellä lipunmyynnillä järjestettyjen striimikonserttien olleen kannattavia.

Osa haastatelluista järjestäjistä nostivat myös esiin suomalaisen heviyhtiön Nightwishin striimikeikat toukokuulta 2021. Kyseessä oli suurimmalla budjetilla Suomessa tehty striimikonsertti, erään järjestäjän mukaan vähintään kuusinkeräisellä summalla tehty tuotanto, koska konsertit sijoittuivat virtuaalitodellisuuteen. Järjestäjät totesivat kyseisen maailmanlaajuisen tuotannon kuitenkin olleen kannattava omien tietojensa mukaan.

Eräs haastateltu artisti haki ja sai yhden 5000 euron taiteilijoiden korona-apurahan pandemia-aikana ja käytti sen striimikonserttinsa teknisiin kustannuksiin. Striimikonserttiin oli lipunmyynti ja sen tuotto meni artistin bändille sekä muulle

työryhmälle, jotka olivat jääneet työttömiksi koronarajoitusten vuoksi. Toinen artisti kertoi heidän lipunmyynnillisten striimikonserttien tuottojen jääneen kymmeneen euroihin per henkilö ja erään haastatellun järjestäjän tietojen mukaan yhdelle muusikolle saattoi jäädä vain yksinumeroinen prosenttiosuus tuotoista. Tämä johtui siitä, että musiikitapahtumissa tulot jakautuvat moneen osaa, sillä esimerkiksi musiikin tekijät eivät välttämättä ole esiintyjä, mutta hekin saavat oman osuutensa kappaleen esittämisestä.

*Ja musiikkipuolella on ehkä semmoinen yks juttu vielä, mikä on, että se lipputulo jakautuu niin moneen suuntaan. Esimerkiksi musii-
kintekijöille, jotka ei välttämättä ole niitä esittäjiä ja tavallaan... Se
siivu, mikä sieltä jää lopulta jäljelle sille yksittäiselle bändin jäse-
nelle, alkaa olemaan niin helpolla prosentteja eikä niin kuin kym-
mentä prosenttia. (Haastateltava järjestäjä 1.)*

Erään järjestäjän tietojen mukaan yritysten yksityisstriimikonserteista esiintyjät saivat saman palkkion kuin aiemmin konserteista paikan päällä. Kumpikin artisti totesi yritysten tilaamien yksityiskonserttien olleen kannattavia, mutta erään artistin mukaan niitä ei ollut tarpeeksi korvaamaan normaalia konsertointia. Erään järjestäjän mukaan hyvin harva suomalainen artisti tai bändi pystyy normaalioloissakaan elättämään itseään pelkillä konserteilla. Toinen järjestäjä kertoi yhden syyn Yle Olohuone -ohjelman tekemiselle olleen Yleisradion kädenojennus musiikkialalle, että artistit saavat edes yhdestä konsertista tuloja.

*Yle Olohuoneen kohdalla, siinä oli myös taka-ajatuksena se Yleis-
radiolla ja meillä sitten Yleisradion ohjelmatoimintaa toteuttavana
osastona, että silloin sen lockdownin myötä, niin koko tapahtuma-
ala, kaikki ravintolat, kaikki keikkapaikat, kaikki meni kiinni, jolloin
näiltä musiikkiartisteilta katosi duunit kokonaan tosi pitkäksi ajaksi. -
- Se oli yhdenlainen kädenojennus, jossa ajateltiin myöskin sitten
tietenkin, että yleisö voittaa, että näkee niitä suosikkiartisteja livenä
omalta kotisohvalta, vaikka ne ei pääse keikalle. Sen takia siellä
myös oli, saatiin tosi paljon tosi hyvin artisteja mukaan lähetyksiin.
Se oli semmoinen yhteinen ponnistus sinänsä. (Haastateltava jär-
jestäjä 2.)*

Toisen haastatellun artistin tietojen mukaan kaikkien suomalaisten artistien (myös huippunimien, kuten Kaija Koo, Vesala ja Erin) Tuusulan Krapin pajalla

järjestettyihin striimikonsertteihin myytiin vähemmän lippuja kuin heidän perinteisiin konsertteihinsa aiemmin samassa paikassa. Eräs järjestäjä kertoi striimiteatterin lippujen olleen striimikonsertteja kalliimpia, ja silti suosittumia.

Eräs haastateltu järjestäjä nosti esiin myös ajatuksen siitä, kuinka striimikonsertin järjestäminen ei ole kannattavaa myöskään tilaa vuokraavalle ravintolalle. He saavat vuokratulonsa konsertin järjestävältä taholta, mutta perinteisessä tapahtumassa valtaosa tuloista saadaan baarimyynnillä, mikä striimien kohdalla jää kokonaan pois, koska paikalla ei ole yleisöä.

Meidän näkökulmasta se ei eroa enää tässä kohtaa hirveästi, kun me ollaan tehty se kehitystyö ja meillä on tavallaan rutiini siihen. Että meille se on ihan kohtuullinen se bisnes. Mutta kokonaisuudessa ne volyymit tosi pieniä, verrattuna meidän yleiseen [liiketoimintaan], mutta tavallaan ne meidän kannattaa niitä antaa tehdä meidän alustalle tällä hetkellä. (Haastateltava järjestäjä 1.)

Eräs järjestäjä kertoi striimikonserttien tekemisen olleen yritykselle kannattavaa striimialustan luomisen jälkeen, sillä heillä on nyt väline, millä pystyvät myymään palvelua. Mutta järjestäjä huomioi myös sen, että lippuja striimilähetyksiin on ostettu paljon vähemmän kuin lippukaupasta ostettiin lippuja normaaleihin tapahtumiin ennen pandemia-aikaa.

Voisin kuvitella, että jos sä sen produktion teet ja vedät live-esiintymisen, niin se, että sä heität sinne jonkun Ruudun kameran, joka sitten taltioi sen ja striimaa verkkoon, niin ei kai se niin kuin kustannuskysymys ole. Tai en usko kenenkään puolesta. (Haastateltava katsoja 3.)

Eräs haastateltu katsoja ajattelee, että konserttien striimaaminen tulevaisuudessa hybridikonserteiksi olisi kannattavaa. Hän ei usko, että kuvaustekniikan järjestäminen konserttipaikkaan olisi kovin kallista ja jokainen ylimääräinen ostettu lippu striimiin olisi voittoa esiintyjille ja järjestäjälle. Eräs järjestäjä kertoi yrityksensä rakentaneen tuotannollekin etäkonseptin, missä heillä on mahdollisuus viedä paikan päälle neljän kameran tuotanto, joista vain yhtä käyttää oikea ihminen, joka samalla pystyttämään myös automaattikamerat. Silloin paikan

päälle ei tarvita muita ihmistä, vaan kaikki neljän kameran kuvat menevät ohjaamoon, missä ohjaaja hoitaa striimilähetystä. Mikäli striimituotanto halutaan tehdä pienemmällä tuotannolla ja halvemmin, kaikki muu henkilökunta työskentelee toimistolla, paitsi kameraa operoiva ihminen kuvauspaikalla.

Toinen haastateltu artisti kommentoi striimikonserteista kuitenkin olevan paljon enemmän vaivaa kuin tuottoa. Eräs järjestäjistä ajatteli samoin ja nosti esiin nykyään Suomessakin olevat esiintyjien laatuvaatimukset esityksellensä, mitkä lisäävät kustannuksia. Hänen mukaansa konsertin striimauksessa puhutaan tuhansien eurojen lisäkustannuksista, minkä kattaminen katseluoikeuksien myynnillä vaatii työtä.

Mutta tosiaan kun ne kulut niistä tuotannoista on aika kovat ja artisteilla on tavallaan aika korkeat laatustandardit tänä päivänä jo siitä, miltä esityksen pitää näyttää ja kuulostaa, niin se tarkoittaa sitä, että tuollaisessa striimauksen tuotannossa... siellä puhutaan tuhansista euroista lisäkulua. (Haastateltava järjestäjä 1.)

Erään katsojan mukaan ihmiset ostavat helpommin konserttilippuja hetken mielijohteesta striimiin, kuin keksivät kahta tuntia aiemmin lähteä paikan päälle minnekään. Eikä katsoja usko striimimahdollisuuden vähentävän potentiaalista yleisöä. Esimerkkinä hän käytti urheilutapahtumia, joita striimataan usein televisioon, mutta silti niihin riittää yleisöä.

Haastatellut artistit eivät kokeneet saaneensa striimikonserteista merkittävää ammatillista kannattavuutta. Toinen artisteista oppi uusia puolia esiintymisestä, kuten rikkomaan striimin aiheuttamaa etäisyyttä kysymällä yleisöltä kysymyksiä ja näiden kommunikoiden chat-mahdollisuuden avulla. Näin hän koko saavansa striimiyleisölle konsertista kuitenkin ainutkertaisen tunteen. Artisti kertoi myös kehittyneensä striimikonserttien tekemisessä eikä se lopulta tuntunut enää niin vaikealta – ja totesi fyysisen yleisön edessä olemisen olevan välillä yhtä vaikeaa.

Sitä pystyy kuitenkin sitten vetämään ihan normikeikan ja olemaan kuin olisi siellä lavalla, vaikka siinä ei ketään näykään. Ehkä sitä vähän samaa mekaniikkaa käyttää toki myös studiolla silloin, jos on

pakko päästä semmoiseen fiilikseen. On joku semmoinen kappale vaikka, missä pitäisi olla paljon voimaa ja energiaa ja muuta, niin sitä kuvittelee teitä tiettyjä tuttuja tyyppejä! - - Ehkä siinä mielikuvi- tus vähän parani. (Haastateltava artisti 2.)

Toinen artisti puolestaan kertoi oppineensa käyttämään samaa tekniikkaa kuin normaaleissa konserteissa, jos on kipeänä eikä jaksaisi esiintyä, milloin vain esittää yleisölle energistä. Tai kun hän yrittää studiossa uutta musiikkia levyttä- essä eläytyä ja kuvittelee fanit eteensä tanssimaan kuten konserteissa.

6.2.3 Striimikonserttien tulevaisuus

Eräs haastateltu katsoja ei halua katsoa enää striimikonsertteja. Häntä kiinnos- taisi nähdä tallenne konsertista, missä on ollut itsekin, kuten pop-tähti Antti Tuiskun Bailantai-konsertit Helsingin Olympiastadionilta syyskuulta 2022. Kat- soja ei halua kuitenkaan maksaa konsertista enää uudelleen. Toinen haasta- teltu katsoja mainitsi olevansa kiinnostunut konserttien taltioinneista, mutta ni- menomaan konserteista, missä on ollut esimerkiksi töissä, eikä siksi ole nähnyt esitystä paikan päällä. Tämä katsoja olisi valmis maksamaan taltioinnista strii- mikonserttien yleisen hinnan verran (noin 10 euroa). Katsoja ei kuitenkaan ole kiinnostunut katsomaan striimikonserttia, mikäli on vaihtoehto päästä tapahtu- maan paikan päälle.

No on niistä ollut iloa nyt sen verran, kun itse kuitenkin jonkin ver- ran myös tapahtumissa oon töissä, niin kun ei silloin esimerkiksi pääse itse katsomaan sitä konserttia välttämättä ollenkaan. Niin on ollut ihan kiva sitten nähdä se kuitenkin jälkikäteen, koska se on just taltioitu ja laitettu myyntiin johonkin striimauspalveluun. (Haas- tateltava katsoja 2.)

Osa katsojista kertoi asuvansa tällä hetkellä sijainnilla, mistä heidän on helppo päästä konsertteihin, kun paikkakunnalla tapahtuu jotain lähes päivittäin. Sen sijaan eräs haastateltu katsoja totesi muuttaneensa opintojen perässä paikka- kunnalle, missä konsertteja on huomattavasi vähemmän ja sen vuoksi pääsee käymään tapahtumissa vähemmän kuin ennen. Ja kun ei pääse itse paikan päälle, kyseinen katsoja olisi valmis katsomaan striimikonsertteja, mikä lähete- tään oikeasta tapahtumasta. Myös osa katsojista nostivat esiin ajatuksen, että

varmasti konserttipaikoista kauempana asuvat hyötyisivät striimikonserteista, kun eivät pääse niin helposti paikan päälle. Eräs katsoja ajatteli sitä myös omalle kohdalleen hyväksi vaihtoehdoksi, mikäli sairastuu tai muusta syystä ei pääsekään konserttiin.

Ne [striimikonsertit] tarjoaa se hyvän mahdollisuuden, kun se ei ole sidottu paikkaan, että esimerkiksi itse, kun asun nyt kaukana siviis-tyksestä niin sanotusti, niin voisin katsoa keikkaa omalta kotisohvalta. (Haastateltava katsoja 4.)

Eräs haastateltu katsoja koki pandemia-ajan pakollisen pysähtymisen valaisevana, kun joutui miettimään, mikä muu elämässä on tärkeää kuin konsertit. Hän ei ole palannut entiseen tahtiinsa käydä konserteissa vaan on vähentynyt jopa neljännekseen, mutta vastavuoroisesti hän olisi avoin katsomaan enemmänkin striimikonsertteja. Katsojalla oli perusteluina striimikonserttien katsomisen puolesta esimerkiksi humalaisten ihmisten sekä tupakansavun välttäminen, ja mahdollisuus päästä suoraan nukkumaan konsertin loputtua. Myös toinen haastateltu katsoja ajatteli striimikonsertin antavan mahdollisuuden rennompaan illanviettoon, sekä välttää humalaisten ihmisten käytöksen.

Ajatellaan, että sä otat pari kaveria, ostate keikan, teette jotkut safkat ja siinä sitten syötte yhdessä, katsotte sitä keikkaa. Niin on siinä etujakin, että minkä takia mä haluaisin sitä palvelua kuluttaa mieluummin kuin mennä jonnekin festareille ja sitten katsoo siellä niinku ihan superkännistä meininkiä. (Haastateltava katsoja 3.)

Eräs katsoja ajattelee striimikonserttien olevan hyvä vaihtoehto paikan päälle menemiselle nykymaailmassakin, mutta liittää itse konsertin katsomiseen muutakin toimintaa. Kyseinen katsoja antoi esimerkiksi kavereiden kutsumisen kylään ja yhteisen ruoanlaiton, jolloin konsertin katsominen on vain yksi osa illanviettoa. Myös toinen katsoja ajatteli striimikonsertin osana illanviettoa siltä näkökannalta, että jos haluaisi itse konserttiin, mutta ei saa ystäviä mukaan, he voisivat kokoontua yhteen ja katsoa striimin jonkun kotoa. Näin heillä, joita konsertti ei yhtä paljon kiinnosta, on muutakin tekemistä, mutta myös haastatellulla kat-

sojalla seuraa, koska ei tahdo käydä konserteissa yksin. Eräs katsoja kertoi pahimpana pandemia-aikana katsoneen striimikonsertteja kavereidensa kanssa yhdessä etäyhteyden välityksellä, esimerkiksi yhteisessä videopuhelussa.

Osa katsojista toivovat, että mikäli striimikonsertteja jatkossa järjestetään, niissä keskitytään nimenomaan soittamaan musiikkia. He haluavat katsoa reaaliaikasta konserttia ja pitivät näkemissään striimikonserteissa esimerkiksi kesken konsertin olleita chat-hetkiä yleisön ja esiintyjän välillä ”lähinnä kiusallisina”. Eräs katsoja korosti vielä, että jos striimikonserteissa on mahdollisuus katsoa esitys myös jälkikäteen, niin varsinkin silloin, kun keskustelu ei ole edes reaaliaikainen, sen katsominen on tylsää. Katsoja piti striimikonsertin jäämistä tallenteeksi kuitenkin positiivisena asiana.

*Jos se menee semmoiseksi, että on käytössä tällöinen alusta, mistä sä pystyt lähettämään viestiä sille artistille keikan aikana ja se artisti lukee niitä viestejä ja kommentoi siellä. Niin ajatuksena se on kauhean kiva niiden osalta, jotka katsoo reaaliaikaisesti sitä striimikeikkaa, mutta striimikeikkojen etu on myös se, että sä voit halutesasi katsoa sen myöhemmin. Ja sitten jos sä katsot myöhemmin semmoista keikkaa, missä jotkut ovat interaktiivisesti siellä artistin kanssa bondailee jostain viesteistä, niin siinä ei muuta oikeastaan voi tehdä kuin haukotella, että sehän on ohi mennyt tilanne jo.
(Haastateltava katsoja 4.)*

Eräs haastateltu katsoja toi esiin mielipiteensä siitä, että uskoo striimikonserteilla olevan tulevaisuus, jos ne pysyvät normaalikonsertteja halvempina. Hän uskoo ihmisten edelleen kaipaavan konsertteihin, mutta moni perheellinen esimerkiksi pystyisi siihen rahallisestikin paremmin, jos lippu on halvempi striimikonserttiin. Hän kuitenkin itse katsoisi ennemmin striimikonsertiksi luotua konseptia kuin hybridikonserttia.

*Eräät mun fanit kulkee pyörätuolilla ja joutuu välillä jättää keikan väliin, koska sit saattaa joutua odottamaan neljäkin tuntia invataksia.
(Haastateltava artisti 1.)*

Toinen haastateltu artisti, osa järjestäjistä sekä eräs katsoja nostivat esiin striimikonserttien tavoitettavuuden, kuinka paljon helpompi erilaisten ihmisten on

osallistua konserttiin kotisohvaltaan, myös pandemia-ajasta riippumattomien rajoitteiden vuoksi. Artisti kertoi esimerkin hänen faneistaan, jotka liikkuvat pyörätuolilla, eivätkä aina viitsi lähteä konserttiin, koska saattavan sen jälkeen joutua odottamaan invataksia useita tunteja. Eräs järjestäjä kertoi yrityksensä saaneen kiitosta saavutettavuuden näkökulmasta sekä ihmisen fyysisten rajoitteiden että välimatkojen kannalta, kun striimipalvelun kautta useampien kiinnostuneiden oli mahdollistua osallistua tapahtumaan kotoaan. Toinen järjestäjä kuitenkin totesi, että fyysisesti rajoittuneiden ihmisten osuus pelkästään jäisi liian pieneksi saamaan striimaamisesta kannattavaa.

Haastateltu artisti nosti tavoitettavuudessa esiin myös yleistyvän 5G-verkon. Hänen mukaansa on tärkeää, että taide on lähellä ja ympäri maailmaa saavutettavissa, ja 5G mahdollistaa sen laadukkaasti.

Suurin osa haastatelluista ihmetteli, ettei striimikonsertit jääneet suoraan aktiiviseksi vaihtoehdoksi esimerkiksi yritysten virkistyspäiviin. Toinen artisti pohti sitä, kuinka striimitapahtumien kautta työntekijät voisivat osallistua virkistyspäivään myös työmatkoilta tai kipeänä. Osa järjestäjistä kertoi, että heidän alustoitataan striimataan edelleen teatteriesityksiä, vaikka erään järjestäjän mukaan pandemian tuoma suosio striimiesityksille on selkeästi hiipunut. Sen sijaan toinen haastateltu järjestäjä kertoi, että hänen yrityksensä tekee viikoittain maksullisia webinaaritoteutuksia, koska yritysmaailma on koulutusmielessä ottanut striimimahdollisuuden aktiiviseen käyttöön.

Haastateltu artisti totesi, että ei pysty fokusoimaan keskittymistä ja esiintymistään samanaikaisesti liveyleisölle sekä striimiyleisölle, minkä takia hybridikonserttien tekeminen on vaikeaa. Hänestä vaikeimpia esiintymisiä oli sellaiset, missä on esimerkiksi 50 ihmistä paikan päällä ja 250 ihmistä striimiyleisönä. Artistin mielestä on kuitenkin hienoa, että voi olla hybridikonsertteja, jos artisti voi keskittyä esiintymään vain toiselle yleisölle.

*Se on mun mielestä kivempi, kun siellä on se yleisö, niin sen tavallaan niin kun näkee, miten se resonoi se keikka siihen yleisöön.
(Haastateltava artisti 2.)*

Toinen artisteista oli hybridikonserttien kannalla, kunhan siellä on yleisö ja saa esiintyä nimenomaan heille eikä kameroille. Haastateltu artisti on katsonut jonkin verran striimi- sekä hybridikonsertteja ja myös katsojan näkökulmasta piti hybridimallia parempana. Hänen mukaansa hybridikonserteissa on esiintyjän ja yleisön vuorovaikutus, ja sen vuoksi konsertti ei vaikuta teatteriesitykseltä vaan tunnelma on aito.

Ennen oli paljon DVD-tallenteita, niin tuleekohan jokin vastaavanlainen? Esimerkiksi app [sovellus], mihin voisi laittaa striimikeikat myyntiin. (Haastateltava katsoja 5.)

Toinen haastateltu artisti vertasi hybridikonsertteja sekä niiden taltiointeja live-DVD:ihin, mitä aikoinaan oli paljon. Myös eräs katsoja muisteli ennen olleen paljon musiikki-DVD:itä ja mietti, ovatko striimikonsertit niiden nykypäiväinen versio vai tuleeko tallenteille joku uusi digitaalinen jakeluformaatti. Haastattelussa nousi esiin myös ajatus sovelluksesta, mistä voisi katsoa konserttitaltiointeja joko tietyltä artistilta tai tietyn järjestäjän konsertteja. Eräs haastateltu järjestäjä kertoi Yle Areenasta, mihin heidän taltioidut konsertit, jo ennen pandemiastriimeja, jäivät talteen. Haastateltu järjestäjä totesi niihin vaikuttavan tekijänoikeudet eli kuinka pitkä aika heillä on sopimuksen mukaan aikaa esittää musiikkia omissa kanavissaan.

Eräs artisti muisteli tekemäänsä Ylen Kosketuksessa-konserttia, mikä kuvattiin ja lähetettiin myöhemmin televisiosta. Konsertissa oli vain vähän ihmisiä yleisössä istumassa tyynyillä, bändi soitti yleisön keskellä ja se oli artistin mielestä ihana kokemus, millaisia haluaisi tehdä lisää. Eräs haastateltu järjestäjä uskoo konserttien striimaamisen televisioon jatkuvan, sillä se on jo pitkän perinteen tapa saada artisteilla näkyvyyttä ja kuluttajille kuluttaa musiikkia.

Tästähän on puhuttu kymmenen vuotta, että pitäisi tehdä [striimikonsertteja], mutta mulla on vähän semmoinen epäily tai pelko, että se ei kuitenkaan tullut jäädäkseen vielä. (Haastateltava järjestäjä 1.)

Eräs haastateltu järjestäjä kertoi, että maksullisten striimikonserttien tekemisestä ja tulemisesta oli puhuttu jo ennen pandemia-aikaa. Hän silti epäilee, ettei

striimitapahtumat tulleet vielä jäädäkseen. Järjestäjä uskoo kuitenkin, että mikäli striimaaminen ei tuo paljoo lisäkustannuksia livetuantoon, sitä aletaan teemmään hybridimallilla, mutta puhtaasti striimikonsertteihin panostamista ei vielä tule näkymään. Entisenä musiikinmarkkinoijana, eräs järjestäjä näkee konserttien striimauksien rajoittuvan vielä isoihin speaktaakkeleihin sekä maksimissaan kiertueiden viimeisiin konsertteihin.

Mä niin kun itse vanhana musiikinmarkkinoijana voisin nähdä sen sillain, että joku artisti tekee kiertueen ja sitten sieltä striimataan se viimeinen keikka. - - Mutta tota keikkapaikat on myös vähän sitä vastaan, että kun että se syö heidän yleisön. Minkä takia otetaan Joensuun BePopiin tämä on artisti, jos se samaan aikaan on nettissä saatavilla halvemmalla kuin mitä tää heidän lippu majsaa? (Haastateltava järjestäjä 1.)

Eräs järjestäjä kertoi tapahtuma-alalla, varsinkin keikkapalkoilla, olevan pelkoa siitä, että striimikonserttien mahdollisuus tai niin kutsuttu hybridikonsertti vie paikan päältä ihmisiä. Järjestäjä ei osannut kuitenkaan sanoa, uskooko itse pelon olevan aiheellinen. Eräs katsoja ajatteli striimikatsojan näkevän esityksen paremmin ja monipuolisemmin kuin paikan päällä olevan yleisö.

Osa järjestäjistä nosti esiin ajatuksen, että nyt on mahdollisesti striimikonserttien suvantovaihe, kun vasta on päästy takaisin järjestämään normaalitapahtumia. Eräs järjestäjä totesi koko tapahtuma-alan edelleen opettelevan järjestämään tapahtumia paikan päälle uudelleen, koska pandemia-ajan työttömyys on aiheuttanut nyt myös työvoimapulaa alalla, sillä moni etsi uusia töitä. Järjestäjän epäilyksen mukaan striimitapahtumiin aletaan panostamaan normaalien tapahtumien toimiessa taas normaalisti. Toinen järjestäjä uskoo taidealan striimilähetysten yleistyvän harrastus- ja urheilustriimien perässä pandemian jälkeisen taantumien loputtua. Eräs haastateltu artisti totesi, että ei ole normaalitapahtumien palattua takaisin jaksanut tehdä minkäänlaista livelähetystä enää sosiaalisessa mediassakaan.

Vuosi sitten syksyllä vielä oli selkeästi [striimikonsertteja], kun oli vähän pandemia päällä. Tai onhan se tavallaan vieläkin, kyllähän koronatartuntoja ihan sairaasti, mutta tässä nyt on viime keväästä

lähtien ollut semmoinen suvantovaihe. Ja mä uskon, että myös korona ja se kotona istumisen ja striimikeikkojen... tai ylipäänsä Teamsissa tai tietokoneella istuminen on väsyttänyt ihmisiä ylipäänsä kuluttamaan tän tyyppistä sisältöä. (Haastateltava järjestäjä 3.)

Osa järjestäjistä nostivat esiin striimikonserttien markkinoimisen tärkeyden. Eräs järjestäjä painotti, kuinka tärkeää siihen on ottaa saavutettavuuden näkökulma, jotta ihmiset kiinnostuvat katsomaan esityksiä taas ruudun välityksellä. Toinen järjestäjä totesi striimikonserttien sisällön ja markkinoinnin olevan avainasemassa niiden tulevaisuuden kannalta, että niihin pitää saada joku selkeä ero tavallisiin konsertteihin verrattuna, mikä kiinnostaa laajasti mahdollisimman monia. Lisäksi se täytyy saada markkinoitua koko Suomelle niin, että ihmiset kiinnostuvat.

7 Pohdinta

7.1 Haastattelujen yhteenveto

Haastatellut katsojat mainitsivat kaikki striimikonserttien täyttäneen yhden koronarajoitusten aiheuttaman tyhjiön. Osa katsojista oli kuitenkin tyytyväisiä striimikonserttien ainutlaatuisuuteen ja kuinka niissä tehtiin erilaisia ratkaisuja kuin normaaleissa konserteissa, esimerkiksi juttelemalla yleisön kanssa chat-viesteillä tai hyödyntämällä ympäristöä, missä normaalisti ei pystyisi konsertoida. Toinen osa katsojista taas olisi kaivannut vain perinteisen konsertin seuraamista.

Kaikki katsojat kertoivat maksaneensa koronarajoitusten aikana mielellään striimikonserteista, jotta saivat samalla tuettua artisteja. Osa maksaisi edelleen striimi- tai hybridikonsertin katsomisesta, mutta eräs katsoja ei halua seurata enää yhtään livekonserttia ruudulta. Eräs katsoja katsoisi mieluummin pelkän striimikonsertin kuin yleisön edessä kuvattua konserttia.

Kaikki haastatellut katsojat pitivät konsertteja myös yhteisöllisinä tapahtumina ja tahtovat osallistua niihin ystävien kanssa. Osa katsojista oli kokoontunut katsomaan striimikonserttejakin ystäväporukalla ja eräs katsoja katsonut niitä jopa videopuhelun kautta ystävän seurassa.

Kaikki haastatellut järjestäjät joutuivat uudenlaisen tapahtumamuodon eteen koronarajoitusten alkaessa. Osa järjestäjistä uskoo striimikonserttien tulevan jäädäkseen, mutta epäilee niiden nyt ensin katoavan. Syyksi järjestäjät epäilevät ihmisten kyllästymistä ruudun tuijottamiseen koronarajoitusten aikana. Osa järjestäjistä etsii keinoja saada striimikonsertit taloudellisesti kannattaviksi ja eräs järjestäjä jatkaa konserttitaltiontien parissa toimimista Yleisradiolla.

Artistit, joita haastattelin, eivät pitäneet striimikonsertteja taloudellisesti kannattavina. Molemmat artistit totesivat yritysten järjestämien striimikonserttien palkkion vastaavan tavallista keikkapalkkiota, mutta vastaavanlaisia tapahtumia ei ole tarpeeksi normaalien konserttikiertueiden tuloihin verrattuna. Artistit kertoivat, että striimikonserttien lipunmyynti ei välttämättä kattanut edes kuluja.

Eräs artisti oppi tekemään striimiesiintymisestä mielekkäämpää, mutta ei osaa esiintyä sekä kameroille, että paikan päällä olevalle yleisölle. Toinen artisti ei pidä pelkille kameroille esiintymistä luontevana. Molemmat artistit ovat kiinnostuneita hybridikonserteista sekä konserttitaltioista, mutta toinen artisti tahtoo esiintyä kuitenkin paikan päällä olevalle yleisölle.

Haastatellut artistit sekä katsojat kaipasivat striimikonserteissa esiintyjien ja yleisön välistä vuorovaikutusta. Molemmat artistit pitivät viesti- tai videoyhteyttä hyvänä keinona parantaa striimikonserttien laatua, mutta osa katsojista piti vuoropuhelua chat-viestein enemmän kiusallisena kuin pelkän konsertin seuraamista.

7.2 Johtopäätökset

Tämän opinnäytetyön tarkoitus oli selvittää pandemia-aikana yleistyneiden striimikonserttien suosiota, kannattavuutta ja tulevaisuutta. Millä tavalla striimikonsertista saa laadukkaan kokemuksen kuluttajalle? Mille osapuolelle striimattava

konsertti on kannattava? Riittääkö striimikonserteille yleisöä, kun niin sanotut "normaalit tapahtumat" ovat palanneet vaihtoehdoksi? Millaisia elementtejä ne vaativat?

Kaikkien haastateltujen katsojien mukaan striimikonsertit olivat positiivinen kokemus pandemia-aikana. Perinteiset konsertit olivat olleet kaikille tapa tavata ystäviä ja suurin osa katsojista kävi konserteissa viikoittain. Eräs katsoja kertoi konserttien olevan hänelle myös tapa päästä pakoon omaa arkea. Tästä voi vetää johtopäätöksen, että konsertit ovat joillekin kävijöille harrastuksen omainen tapahtuma, missä tavataan kavereita ja rentoudutaan arjen keskellä.

Toimittaja Raisa Bruner kertoi DJ-duo Sofi Tukkerin tehneen pandemia-aikana päivittäin ilmaisia striimikonsertteja ja niiden luoneen uudenlaisen yhteisön duon faneista, joista osa tutustui striimien yhteydessä käydyissä Zoom-keskusteluissa. Yhteisöllisyys on siis vahva jopa striimikonserttien yhteydessä, kuten myös eräs haastatelluista kertoi katsoneensa striimikonsertteja yhdessä kavereiden kanssa Zoomin välityksellä. Etäkonsertit ja -yhteydet antoivat siis pandemia-aikana hyvän vastineen oikeille tapahtumille.

Pop median toukokuussa 2020 teettämän kyselyn mukaan yli 80 % vastanneista oli jo katsonut striimikonserttia, mutta vain alle 40 % oli maksanut siitä (Pop media 2020). Kuitenkin yli 80 % oli kiinnostuneita suomalaisen artistin striimikonsertista ja melkein 50 % uskoi olevansa niistä kiinnostunut vielä normaalien tapahtumien palatessa turvalliseksi vaihtoehdoksi. Nämä luvut korreloivat vahvasti tekemiini haastatteluihin, joista kaikki haastattelut olivat katsoneet striimikonsertteja, mutta eräs vain yhden. Tiesin haastateltujen katsoneen vähintään yhden striimikonsertin, mutta myös Pop median kyselyyn vastanneiden voi olettaa seuraavan kyseistä mediaa ja siten olevan keskivertokansalaista kiinnostuneempia musiikista sekä siitä, mitä musiikkialalla tapahtuu.

Tekemistäni haastatteluista sekä Pop median tutkimuksesta päätellen striimikonserteille oli tilausta pandemia-aikana. Ja mikäli vastaavanlainen eristäytymisen aikakausi koittaisi uudelleen, striimikonserteilla olisi oma fanikunta odottamassa.

Kummallekaan kahdesta haastattelemastani artistista striimikonsertit eivät korvanneet paikan päällä olevalle yleisölle esiintymistä, henkisesti eikä rahallisesti. Haastateltu artisti koki ensimmäisen striimikonsertin tekemisen lohduttavana ajatuksena, samoin kuin haastatteleman katsojat. Kuitenkin lopulta striimiesiintymiset tuntuivat ikäviltä, koska olivat niin erilaisia tavalliseen konsertointiin verrattuna.

Artistien sekä katsojien haastatteluissa toistui vuorovaikutus konserteille oleellisena osana ja sen puuttuminen striimikonserteista. Eräät artisti ja katsoja kaipasivat energiaa, mikä yleisön ja esiintyjien välillä vaihtuu konserttien aikana. Toinen artisti sekä katsoja kehuivat striimikonserteissa ollutta mahdollisuutta yleisön sekä artistin viestitellä chat-palvelun avulla ja näin olla vuorovaikutuksessa keskenään. Osa katsojista kuitenkin kokivat sen enemmän kiusalliseksi, sillä viestien kulkemisessa oli viivettä ja loput katsojat joutuivat vain odottamaan keskustelun päättymistä.

Jo seitsemän haastattelun perusteella voi päätellä, että striimikonserttien toteutustavoissa on ollut eroja ja sekä tekijät että katsojat ovat pitäneet keskenään erilaisista ratkaisuista. Pop median kyselyssä yli 55 % vastanneista kertoi striimikonsertin kiinnostavan nimenomaan poikkeavassa ympäristössä tai sisältäen jotain normaalikonsertista poikkeavaa. Sen sijaan eräs haastateltu katsoja tahotoisi seurata vain normaalilta konsertilta vaikuttavaa striimilähetystä.

Striimikonserteilta halutaan siis vuorovaikutusta yleisön kanssa, mutta chat-palvelun käyttäminen yleisön kanssa kommunikoimiseen ei miellytä kaikkia katsojia. Ratkaisuksi tähän voisi hyödyntää YleX Popissa, sekä toisen haastatellun artistin ensimmäisellä striimikonsertissa, toteutettua mahdollisuutta tehdä ku-

vayhteystä molemminpuolinen. Jos esiintyjille saadaan näyttö ja siihen kytkettyä jokin videopuhelupalvelu, yleisö voi laittaa kamerat kuvaamaan ja näin kummatkin osapuolet näkevät reaaliaikaisesti toisensa.

Eräs haastatelluista katsojista sekä suurin osa Pop median tutkimukseen vastanneista toivovat striimikonserttiin jotain normaalista konsertista poikkeavaa, kuten artistin haastattelun. Haastattelun seuraaminen voi olla mielenkiintoisempaa kuin chat-viestien seuraaminen, sillä kuten osa katsojista mainitsivat, viestittelyssä on viivettä ja johtaa helpommin väärinymmärryksiin. Mahdollinen ratkaisu olisi, että yleisö voi laittaa kysymyksiään ja haastattelija lukee niitä striimilähetysten haastatteluosiossa.

Haastattelu voi olla ennen, kesken tai jälkeen konsertin. Normaalilta tuntuvaa striimikonserttia kaipaavalle haastattelu on varmaan mieluisampi ennen tai jälkeen konsertin, mutta ainutlaatuisempaa sisältöä toivova katsoja voisi pitää konsertin pilkkomisesta osiin esimerkiksi haastattelulla.

Kaksi haastatelluista katsojista pohtivat, onko ilmaiset sosiaalisen median alustalla tehdyt livelähetykset, missä artisti tai bändi soittaa musiikkiaan, kuitenkin striimikonsertti. Moni muusikko teki työttömäksi jäätyään joko yhden musiikkikappaleen tai kokonaisen konsertin mittaisia, kotitekoisia livelähetystyksiä esimerkiksi Instagram-sovelluksen kautta, kuten myös eräs haastatelluista artisteista. Stevie Priller mainitsi Instagramin sekä Facebookin artikkelissaan striimilähetysten historiasta ja Time-lehden artikkelissa pandemia-ajan striimikonserteista kerrottiin useammasta yhdysvaltalaisesta artistista, jotka tekivät niitä Instagramin live-tilan kautta.

Myös eräiden haastateltujen järjestäjien ajatus siitä, että Instagram-striimit söivät heidän alustojen striimikonserttien hinnoittelusta pohjaa, mielestäni tarkoittaa sitä, että sosiaalisen median livelähetykset ovat verrattavissa maksullisiin striimikonsertteihin. Raisa Brunerin artikkelissa kerrottiin artistien tehneen lyhyitä konsertteja Instagramin kautta jo ennen pandemiaa esimerkiksi uuden jul-

kaisun yhteydessä, mainostusmielessä. Niin kutsuttujen Instagram-livejen tekemistä oletettavasti jatketaan tulevaisuudessakin, vaikka eräs artisti totesikin, ettei ole ollut pandemia-ajan jälkeen vielä ollenkaan kiinnostunut sellaisten live-lähetysten tekemisestä.

Osa järjestäjistä totesi, että heidän kannattaa edelleen tehdä striimilähetystiä, koska ovat kehittäneet niille alustan. Eräs järjestäjä on nykyään keskittynyt pääasiassa teatteristriimien lähettämiseen, sillä niille on yhä kysyntää ja toiminta kannattavaa. Toinen järjestäjä taas yrittää kehittää myös striimikonserteille kannattavaa mallia, mikä kiinnostaisi tarpeeksi suurta yleisöä.

Järjestäjien haastatteluista nousi yhtenä tärkeimpänä asiana esiin striimikonserttien markkinointi. Jotta lippuja saadaan myytyä ja striimikustannukset kuitattua, täytyy tavoittaa tietty määrä ihmisiä ja luoda heille tarve ostaa striimilippu. Normaalien tapahtumien palattua vaihtoehdoksi, striimikonserttien markkinointistrategiaa täytyy muuttaa, sillä koronarajoitusten aikana ne olivat ainoa keino nauttia livemusiikista.

Useassa haastattelussa pohdittiin hybridikonserttien mahdollisuutta ja sitä, olisiko se kannattavaa. Kannattavuuden puolesta puhuisi ulkopaikkakuntalaiset tai fyysisesti rajoittuneet ihmiset, jotka eivät muuten pääsisi osallistumaan, mutta striimin välityksellä voisivat katsoa konsertin. Haastattelujen perusteella striimilipun täytyy kuitenkin olla huomattavasti normaalia konserttilippua halvempi, jotta niitä pitäisi pystyä myymään striimauskustannusten verran. Mutta ei kuitenkaan sellaisille ihmisille, jotka ovat potentiaalisia maksamaan kalliimman lipun ja saapumaan konserttipaikalle, mikä on joidenkin konserttien järjestäjien pelko, kuten eräs järjestäjä haastattelussa kertoi.

Yksi tulokulma striimi- tai hybridikonserttien markkinointiin olisi siis tavoitettavuus. Useat haastatellut antoivat siihen ajatuksia, kuten pitkä välimatka konserttipaikkaan, liikuntarajoitteet, halu viettää rauhallista koti-iltaa ja mahdollisuus päästä myöhäisen konsertin jälkeen suoraan nukkumaan.

Eräs haastateltu katsoja nosti esiin ajatuksen hybridikonserttien tarjoavan live-musiikista kiinnostuneille vaihtoehdon osallistua, vaikka oma talous olisikin tiukka. Suomen talous on laman partaalla ja ruoan sekä sähkön hinta on nousemassa (Ympäristöministeriö 2022), mikä varmasti vähentää ihmisten kykyä käyttää varojaan kulttuurista nauttimiseen. Eräs järjestäjä kertoi tapahtumalalla olevan pelkoa striimimahdollisuuden vähentävän ihmisten fyysistä konserteissa käymistä, mutta katsojan 3 sanoin: ”käyhän ihmiset urheilutapahtumissakin, vaikka ne televisioidaan.”

Yksi toimiva konsepti voisi olla hybridikonsertti, missä esiintyjä esiintyy paikan päälle olevalle yleisölle normaalisti eikä keskity striimiyleisöön konsertin aikana. Luonnollisesti striimikonserttia järjestävällä taholla on ohjaaja ja sitä kautta kotonaan konserttia katsovista huolehditaan näyttämällä konserttia joka hetki parhaasta kuvakulmasta. Konserttia ennen tai sen jälkeen voisi olla sitten striimiyleisölle chat-hetki artistin kanssa, jotta kokemukseen saadaan jotain ainutkertaista ja lisäarvoa konserttitallenteeseen verrattuna.

Tällöin artistin on helppo keskittyä konserttiin ja nauttia sen tekemisestä paikan päällä olevan yleisön kanssa, eikä tarvitse huolehtia striimiyleisön mukaan ottamisesta. Samalla yleisö sekä konserttipaikalla että striimin päässä näkevät esityksen parhaimmillaan sekä ovat mukana, tai saavat seurata, konsertissa tapahtuvaa yleisön ja esiintyjän vuorovaikutusta. Lopulta kuitenkin striimiyleisö palkitaan mahdollisuudella itse jutella artistin kanssa, mikä myös antaa järjestäjälle syyn hinnoitella striimikonsertin pääsylippu kalliimmaksi.

Chat-hetki artistin kanssa striimin välityksellä on verrattavissa meet & greet -tapaamisiin, millaisia perinteisten konserttien yhteydessä usein järjestetään, joko ennen tai jälkeen esityksen. Meet & greet on usein maksullinen tilaisuus, mitä konserttien yhteydessä järjestetään ja missä artistia pääsee tapaamaan, esimerkiksi hakemaan nimikirjoituksen tai ottamaan yhteiskuvan (Liveto Group 2022b).

Useat haastatellut puhuivat myös striimikonserttien tallenteista, kuinka ne usein jäivät määrääjäksi katsottavaksi ja niitä verrattiin aiemmin suosittuihin musiikki-DVD:ihin, mitkä usein sisälsi konserttitaltiointeja. Osan haastateltujen järjestäjien striimialustoilla lähetetty konsertti jäi noin viikoksi katsottavaksi samalla katseluoikeuslipulla ja Yle Areenassa sisältö on katsottavissa ilmaiseksi niin kauan kuin Yleisradiolla on musiikintekijöiden kanssa sopimus voimassa sen esittämisestä.

Konserttien striimauksesta voisi saada kannattavampaa nimenomaan taltiointiajatuksella, että se on katsottavissa myös jälkikäteen. Eräs katsojista mainitsi suoraan olevansa kiinnostunut katsomaan niitä jälkikäteen ja useampi haastateltu mainitsi tallenteet. Jos striimattu konsertti jäisi järjestäjän palveluun katsottavaksi striimilipun hinnalla esimerkiksi kuukaudeksi, sen ehtisi ostaa useampi ihminen. Kuluttaja voisi ostaa striimilipun sen vuoksi, että pystyy katsoa konsertin samalla hinnalla useamman kerran. Mikäli kyseessä olisi hybridikonsertti, joku paikan päällä ollut voisi haluta katsoa konsertin vielä uudelleen tallenteena. Joku voisi ostaa tallenteen katsottavaksi myöhemmin, jos on kuullut kehuja esityksestä. Näin konsertin striimaamisen kuluja saisi katettua pidemmällä ajalla. Pidempi esitysaika saattaa aiheuttaa järjestäjälle myös lisäkustannuksia, kuten eräs haastateltava mainitsi tekijänoikeussopimuksen artistin kanssa musiikin esittämisestä.

Eräs haastateltu järjestäjä laski, että striimikonserttiin pitäisi myydä tuhat lippua, jotta se kannattaa. Tässä ajatuksena oli, että katseluoikeus maksaa noin kymmenen euroa, kuten valtaosan haastateltavien mukaan se on maksanut. Kuitenkin eräs katsoja on valmis maksamaan suuremmankin summan ja valtaosa katsojista kertoi maksaneen striimikonsertista mielellään, tukeakseen esiintyjä. Koska haastattelujen perusteella usea katsoja haluaa olla ystävien seurassa myös striimikonserteissa, voisi katseluoikeuksiin laittaa myös kalliimman, niin sanotun kaverilipun myyntiin. Tällöin kaveriporukka voisi maksaa yhdessä kalliimman lipun, mikäli jokainen ei halua ostaa omaa ja striimikonsertista tulee tuottoisampi.

Eräs haastateltu järjestäjä nosti myös esiin tapahtuma- ja kulttuurialalla olevat yhteistyöt. Yritykset olivat sponsoroineet striimikonsertteja ja saivat vastineeksi mainostusta. Samoin korkeakulttuuria, kuten oopperaa, tuetaan jatkuvasti kaupungin ja valtion tasolta. Yritysyhteistyöt voisivat olla yksi väylä tehdä saada striimikonsertit kannattamaan eikä lipun hintaa tarvitse nostaa. Yhteistyöyrityksen kanssa voi neuvotella mistä vain muustakin kuin mainostamisesta.

7.3 Reliabiliteetti ja validiteetti

Laadullisessa tutkimuksessa on oleellista arvioida tulosten luotettavuutta. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa luotettavuuden kohdalla usein puhutaan reliabiliteetista ja validiteetista, minkä hyödyntämisestä kvalitatiivisessa tutkimuksessa on eriäviä mielipiteitä. Validiteetti tarkoittaa yksinkertaistettuna tutkimuksen pätevyyttä ja laadullisessa tutkimuksessa se liittyy vakuuttavuuteen sekä uskottavuuteen, sillä tutkimus ei kuitenkaan voi tarjota täydellistä selvitystä tutkittavaan asiaan. Reliabiliteetin avulla arvioidaan tutkimuksen luotettavuutta, onko tulokset johdonmukaisia ja muuttuuko tutkittu asia ajan kuluessa. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

Validiteetti on mielestäni selvityksessä pätevä, sillä kaikki haastateltavat olivat osaltaan perehtyneet striimikonsertteihin. Kolme eri haastatteluryhmää (artistit, järjestäjät, katsojat) tarjosi myös monipuolisen näkemyksen striimikonserttien maailmaan, koska kaikki katsoivat aihetta eri kulmasta omakohtaisesti. Avomilla kysymyksillä laadittu haastattelurunko tarjosi myös kaikille haastateltaville mahdollisuuden puhua aiheesta rehellisesti ja kertoa omia kokemuksiaan.

Selvityksen reliabiliteetti on mielestäni pätevä, sillä kaikki haastateltavat olivat kiinnostuneita striimikonserteista. Artisteille striimikonsertit ovat ainakin tois-taiseksi taakse jäänyttä työtä, joten heidän voi uskoa kertovan rehellisesti kokemuksiaan sekä mielipiteitään. Järjestäjät kertoivat olevansa kiinnostuneita opin- näytetyön tuloksista, koska haluavat saada tietää, millaista kysyntää striimikon- serteille voisi olla. Tämän vuoksi hekin varmasti kertoivat todenmukaisesti työ-

tään. Katsojat ovat kiinnostuneita konserteista ja omien sanojensa mukaan halusivat myös tukea työttömiksi jääneitä artisteja eli oletettavasti kertoivat rehellisesti elämyksistään. Vastaukset kuitenkin todennäköisesti muuttuvat ajan kuluessa, sillä striimikonsertit ovat isossa mittakaavassa tuore ilmiö, ja niihin ajaneet koronarajoitukset ovat olleet Suomessa jo yhdeksän kuukautta poissa (Valtioneuvosto 2022b).

Selvitys olisi ollut vielä luotettavampi, mikäli myös artisteja ja järjestäjiä olisi ollut haastateltavana noin viisi. Vaikka kumpienkin vastauksista löytyi paljon yhtäläisyyksiä ja samoja näkemyksiä, useammilla artistien sekä järjestäjien haastatteluilla olisi mahdollisesti saanut eriäviä ja vielä uusia näkemyksiä. Lisäselvitykselle aiheesta on siis kysyntää.

7.4 Oman oppimisen ja opinnäytetyöprosessin arviointi

Opinnäytetyöprosessi oli pitkä ja opettavainen kokemus, minkä aikana opin valtavasti selvityksen tekemisestä sekä selvitettävästä aiheesta. Sain idean opinnäytetyön aiheelle jo pahimman pandemiavaiheen aikana, kun podin, mikä tapahtuma-alan aihe voisi olla selvityksen tarpeessa. Olen valtavan kiinnostunut musiikki- sekä tapahtuma-alasta ja käynyt itsekin paljon konserteissa sekä seurannut striimikonsertteja, joten aihe oli mielekäs tutkia.

Viitekehysten kirjoittamisessa ongelmaksi tuli valmiin materiaalin niukkuus. Striimikonsertteja oli tehty ennen koronapandemiaakin, mutta paljon pienemmässä mittakaavassa. Pandemia-aikana yleistyneistä striimikonserteista ja niiden tekemisestä rajoitusten maailmassa ei ollut tehty vielä paljoa tutkimuksia, ainakaan Suomessa, mihin olin pääasiassa rajannut aiheen.

Ensimmäiset luonnokset haastattelurungosta oli tehty suljetuilla kysymyksillä, ennen kuin ymmärsin, kuinka avoimet kysymykset muodostetaan ja miten tärkeää se on haastattelujen sisällön kannalta. Haastattelujen sopiminen jäi turhan myöhään, koska materiaalin etsiminen viitekehykseen oli niin pitkä prosessi ja lopulta jäin viimeistelemään haastattelurunkoa sekä haastattelukysymyksien sanamuotoja liian pitkäksi aikaa. Tämän vuoksi kaikkien kontaktoimieni artistien

kanssa ei saatu haastattelu-aikaa sovittua, vaikka heillä olisi ollutkin kiinnostusta osallistua selvitykseen.

Haastattelut sujuivat pääosin luontevasti. Artistien vastaukset olivat eniten sellaisia, mitä odotinkin. Järjestäjien vastaukset rönnyivät eniten kysymyksien ulkopuolelle, mutta niistäkin vastauksista sai pääsääntöisesti mielenkiintoista tietoa sekä uutta näkemystä selvitykseen. Jopa yllättäen katsojalla, jolla oli vähiten kokemusta striimikonserteista sekä konserteista ylipäätään, oli katsojista kattavimmat vastaukset kysymyksiin. Aktiivisimmin konserteissa käyneet katsojat vastasivat kaikista haastatelluista lyhyimmin.

Tulosten läpikäyminen oli todella mielenkiintoista, kun löysi eri haastatteluryhmien väliltä yhtäläisyyksiä sekä sai kattavaa kuvaa striimikonserttien suosiosta. Mielenkiintoista tuli kuitenkin niin monia ja päinvastaisia, että kehitysehdotuksien keksiminen tulevia selvityksiä varten osoittautui vaikeaksi. Laajemmalla harkinnanvaraisella näytteellä haastateltavia olisi mahdollisesti saanut paremman ymmärryksen striimikonserttien ilmiöstä.

Aiheen tutkimisesta haastavaa teki sen ajankohtaisuus, sillä koronatilanne Suomessa muuttui jatkuvasti ja samalla tapahtuma-alaan vaikuttavat rajoitukset. Onneksi aiheena oli alun perin myös striimikonserttien tulevaisuus, johon rajoitusten poistuessa oli helppo nojata projektin toteutusvaiheessa. Nyt selvitys toivottavasti helpottaa striimikonserttien tulevaisuutta miettiviä ja auttaa niiden järjestämisessä.

Lähteet

Alasuurari, Pertti 2011. Laadullinen tutkimus 2.0. 4., uudistettu painos. Vastapaino, Tampere.

Billboard 2021. Here Are All the Livestreams & Virtual Concerts to Watch During Coronavirus Crisis (Updating). 26.1.2021. <https://www.billboard.com/music/pop/coronavirus-quarantine-music-events-online-streams-9335531/>. Viitattu 12.4.2022.

Blomster, Paula 2019. Tapahtuma-alan trendeistä. Businessopas. 29.3.2019. <https://www.businessopas.fi/tapahtumat/tapahtuma-alan-trendeista/>. Viitattu 25.3.2022.

Bruner, Raisa 2021. The Livestream Show Will Go On. How COVID Has Changed Live Music—Forever. Time. 30.3.2021. <https://time.com/5950135/livestream-music-future/>. Viitattu 12.4.2022.

Business Finland. Kulttuurimatkailu. <https://www.businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/palvelut/matkailun-edistaminen/tuotekehitys-ja-teemat/kulttuurimatkailu>. Viitattu 2.2.2022.

Ellie Tran 2022. How to Ask Open-ended Questions (Guide + 80 Examples). AhaSlides. 16.8.2022. <https://ahaslides.com/fi/blog/complete-guide-to-open-ended-questions-with-examples/>. Viitattu 31.10.2022.

Eskonen, Hanna, & de Fresnes, Tulikukka 2020. “Jännittää hirveästi”, sanoo uimavalvoja – katso tästä, miten Suomi avautuu maanantaina. Yle Uutiset. 31.5.2020. <https://yle.fi/uutiset/3-11377513>. Viitattu 18.5.2022.

Gigsaver 2021. Gigsaver. <https://gigsaver.net/>. Viitattu 10.11.2021.

Helsingin Sanomat 2020. Koronavirus | WHO:n johtaja julisti koronaviruksen pandemiaksi, Italia ilmoitti maanlaajuisesta kauppojen sulkemisesta. 11.3.2020. <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000006434966.html>. Viitattu 9.5.2022.

Helsinki 2021. Vapun päällä vappu, virtuaalikonsertti. 30.4.2021. <https://tapahtumat.hel.fi/fi/events/helsinki:af4o4lyclq>. Viitattu 12.4.2022.

Hirvonen, Saara 2020. Koronakoordinaatioryhmä: pääkaupunkiseudun yläkouluihin maskisuositus, yleisötilaisuuksien henkilömäärä rajataan, yli 20-vuotiaiden joukkue- ja kontaktilajien harrastustoiminta sisätiloissa keskeytetään. Yle Uutiset. 20.11.2020. <https://yle.fi/uutiset/3-11657380>. Viitattu 18.5.2022.

Hoppe, David 2018. The Rise and Importance of Twitch in Esports. Gamma Law. 9.6.2018. https://gamma-law.com/the_rise_and_importance_of_twitch_in_esports/. Viitattu 30.3.2022.

Hughes, Matthew 2016. Twitch launches IRL category for everyday lifestreaming. TNW | Insider. 15.12.2016. <https://thenextweb.com/news/twitch-launches-irl-category-for-everyday-lifestreaming+>. Viitattu 30.3.2022.

Hätinen, Jukka 2020. Pop Median selvitys striimikeikoista ja livetapahtumista koronapandemian aikana ja sen jälkeen. 15.5.2020. <https://www.popmedia.fi/pop-median-selvitys-striimikeikoista-ja-livetapahtumista-korona-pandemian-aikana-ja-sen-jalkeen/>. Viitattu 18.1.2022.

Järvenpää, Piia 2019. Tapahtuma-alan trendit 2020. TAPAUS Oy. 18.12.2019. <https://www.tapaus.fi/tapahtuma-alan-trendit-2020>. Viitattu 16.3.2022.

Järvenpää, Piia 2021. Koronapandemia toi terveysturvallisuuden pysyvästi osaksi tapahtumamarkkinointia. TAPAUS Oy. 8.12.2021. <https://www.tapaus.fi/vuodesta-2022-tulossa-kokemuksellisuuden-supervuosi>. Viitattu 22.3.2022.

Kainulainen, Kimmo 2005. Yhdyskuntatieteiden laitos - Department of Regional Studies. Kunta ja kulttuurin talous. Tulkintoja kulttuuripääoman ja festivaalien aluetaloudellisista merkityksistä - Trepo. 2.12.2005. <https://trepo.tuni.fi/handle/10024/67538>. Viitattu 18.1.2022.

Kallinen, Timo & Kinnunen, Taina. Etnografia. Teoksessa Jaana Vuori (toim.) Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietarkisto. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/>. Viitattu 29.9.2022.

Kokkonen, Yrjö & Myöhänen, Ulriikka 2020. WHO: Koronavirusepidemia on muuttunut pandemiaksi. Yle Uutiset. 11.3.2020. <https://yle.fi/uutiset/3-11252573>. Viitattu 9.5.2022.

Korpela, Emilia 2020. Uusimaa on nyt suljettu, näin se tapahtui, katso kuvat. Yle Uutiset. 28.3.2020. <https://yle.fi/uutiset/3-11280477>. Viitattu 9.5.2022.

Kuronen, Roni 2021. Katso video! Näin Nightwishin jättimäiset virtuaalikeikat maailman reunalla olevine tavernoineen toteutetaan: "Suomalaisena tuotantona tämä on aivan historiallinen." mtvuutiset.fi. 28.5.2021. <https://www.mtvuutiset.fi/artikkeli/katso-video-nain-nightwishin-jattimaiset-virtuaalikeikat-maailman-reunalla-olevine-tavernoineen-toteutetaan-suomalaisena-tuotantona-tama-on-aivan-historiallinen/8152760>. Viitattu 17.10.2022.

Kurra, Antti 2020. Psykoterapeutti opettaa pelikanavalla, kuinka lievittää ahdistusta – Ville Merinen tavoittaa yleisön uusin keinoin. Yle Uutiset. 7.7.2020. <https://yle.fi/uutiset/3-11432659>. Viitattu 12.4.2022.

Laitinen, Joonas 2020. Varautuminen | Suomi siirtyy valmiuslain aikaan – tällainen on laki, jota kukaan ei haluaisi vapaaehtoisesti ottaa käyttöön. Helsingin Sanomat. 12.3.2020. <https://www.hs.fi/kotimaa/art-2000006437062.html>. Viitattu 9.5.2022.

Liveto Group 2022a. Konsertin järjestäminen. <https://materials.liveto.io/tapahtumanpelikirja/tapahtuman-jarjestaminen/konsertin-jarjestaminen>. Viitattu 15.4.2022.

Liveto Group 2022b. Meet&Greet tilaisuuden järjestäminen. <https://materials.liveto.io/tapahtumanpelikirja/tapahtuman-jarjestaminen/meetandgreet-jarjestaminen>. Viitattu 17.10.2022.

Malmberg, Katarina 2021. Koronavirus | Pandemian ei uskottu kestävän puoltakaan vuotta, mutta toisin kävi – Kaksi asiantuntijaa arvioi, kauanko epidemia vielä jatkuu. Helsingin Sanomat. 13.12.2021. <https://www.hs.fi/hyvinvointi/art-2000008456780.html>. Viitattu 18.1.2022.

Minadis, Ari 2021. Korona on kouraissut useita tapahtuma-alan yrityksiä – exit-suunnitelma ja tapahtumatakuu tuomassa toivoa tulevaisuuteen. Yrittajat.fi. 9.4.2021. <https://www.yrittajat.fi/uutiset/korona-on-kouraissut-useita-tapahtuma-alan-yrityksia-exit-suunnitelma-ja-tapahtumatakuu-tuomassa-toivoa-tulevaisuuteen/>. Viitattu 9.11.2021.

Passman, Donald S. 2019. All You Need to Know About the Music Business: 10th Edition. New York. Simon & Schuster.

Pop media 2020. Pop Median selvitys striimikeikoista ja livetapahtumista koronapandemian aikana ja sen jälkeen. 15.5.2020. <https://www.popmedia.fi/wp-content/uploads/2020/05/TUTKIMUSYHTEENVETO.pdf>. Viitattu 18.1.2022.

Priller, Stevie 2020. A Brief History of Live Music Broadcasts: From the Early Telephone to Live Streams. Backstage Pass. 1.5.2020. <https://backstage-pass.concertarchives.org/a-brief-history-of-live-music-broadcasts-from-the-early-telephone-to-live-streams/>. Viitattu 15.4.2022.

Pyhälähti, Minna 2013. <https://www.kielikello.fi/-/striimaus-on-suoratoistoa-viitattu>. 12.9.2022.

Pyhälähti, Minna 2020. Tilaisuus striimataan eli suoratoistetaan – Kielikello. Kielikello. <https://www.kielikello.fi/-/tilaisuus-striimataan-eli-suoratoistetaan>. Viitattu 12.9.2022.

Saaranen-Kauppinen, Anita & Puusniekka, Anna 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto [verkojulkaisu]. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietokirjasto. <https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/>. Viitattu 16.10.2022.

Seppä, Petri 2021. Miten koronapandemia päättyy? Asiantuntijat arvioivat neljä vaihtoehtoa – yksi nousee ylitse muiden. Iltä-Sanomat. 19.4.2021. <https://www.is.fi/kotimaa/art-2000007927513.html>. Viitattu 18.1.2022.

Soto Reyes, Marial 2020. Twitch's non-gaming content more than doubles year-over-year. Business Insider. 18.5.2020. <https://www.businessinsider.com/twitch-non-gaming-content-grows-in-popularity-2020-5?r=US&IR=T>. Viitattu 12.4.2022.

STT 2020. Ravintoloiden ja kahviloiden aukioloaika, anniskelu ja asiakasmäärät vapautuvat tänään koronarajoituksista. SSS.fi. 14.7.2020. <https://www.sss.fi/2020/07/ravintoloiden-ja-kahviloiden-aukioloaika-anniskelu-ja-asiakasmaarat-vapautuvat-tanaan-koronarajoituksista/>. Viitattu 18.5.2022.

STT-info 2021. Helsingin juhlaviikkojen esitykset peruuntuvat 20.8. alkaen | Helsingin juhlaviikot. <https://www.sttinfo.fi/tiedote/helsingin-juhlaviikkojen-esitykset-peruuntuvat-208-alkaen?publisherId=69817760&releaseId=69915281&lang=fi>. Viitattu 15.4.2022.

Tamminen, Maija 2021. Korona-aika laittoi firman bileet uusiksi: Syntyi suomalainen miljoonabisnes live stream -keikoista. Tärkeimmät Talousuutiset | Kauppalehti. 28.3.2021. <https://www.kauppalehti.fi/uutiset/korona-aika-laittoi-firman-bileet-uusiksi-syntyi-suomalainen-miljoonabisnes-live-stream-keikoista/81b837a1-fee7-45c9-9d2e-acb5d1c3cb88>. Viitattu 16.9.2022.

Tapahtumateollisuus 2021. Tapahtumateollisuus. <https://www.tapahtumateollisuus.fi/>. Viitattu 9.11.2021.

TAPAUS 2020. Virtuaalitapahtumat – Viisi näkökulmaa niiden merkityksellisyydestä juuri nyt. 8.4.2020. <https://www.tapaus.fi/inspiroitu/virtuaalitapahtumat-viisi-nakokulmaa-niiden-merkityksellisyydesta-juuri-nyt>. Viitattu 22.3.2022.

TAPAUS 2021. Kohtaa kuluttaja 2022. https://www.tapaus.fi/wp-content/uploads/2021/12/TAPAUS_Kohtaa-Kuluttaja-2022-FF.pdf. Viitattu 16.3.2022.

Team Lightstream 2021. Twitch IRL Streaming Explained. Lightstream. 26.12.2021. <https://golightstream.com/twitch-irl-streaming-explained/>. Viitattu 4.11.2022.

Terveyskirjasto 2022a. Koronavirus (SARS-CoV-2, COVID-19). Duodecim Terveyskirjasto. <https://www.terveyskirjasto.fi/dlk01257#s7>. Viitattu 9.5.2022.

Terveyskirjasto 2022b. Tartuttavuusluku 2022. Terveyskirjasto. <https://www.terveyskirjasto.fi/ltt04732>. Viitattu 12.9.2022.

THL 2020. THL suositaa kasvomaskin käyttöä toisten suojaamiseksi – käsienpesu ja turvavälit ovat tärkeimmät keinot ehkäistä koronatartuntoja - Tiedote - THL. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 13.8.2020. <https://thl.fi/fi/-/thl-suositaa-kasvomaskin-kayttoa-toisten-suojaamiseksi-kasienpesu-ja-turvavälit-ovat-tärkeimmat-keinot-ehkaista-koronatartuntoja>. Viitattu 18.5.2022.

THL 2022. Muuntuneet koronavirukset – THL. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2.5.2022. <https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset/ajankohtaista/ajankohtaista-koronaviruksesta-covid-19/tarttuminen-ja-suojautuminen-koronavirus/muuntuneet-koronavirukset>. Viitattu 18.5.2022.

Turun Sanomat 2020. Suomessa poikkeusolot, valmiuslaki voimaan, koulut kiinni – katso lähetys hallituksen tiedotustilaisuudesta. ts.fi. 16.3.2020. <https://www.ts.fi/uutiset/4895520>. Viitattu 9.5.2022.

Turun yliopisto 2020. Perheen sisäiset selviytymiskeinot korostuvat lapsiperheissä korona-aikana. 16.11.2020. <https://www.utu.fi/fi/ajankohtaista/mediatiedote/perheen-sisaiset-selviytymiskeinot-korostuvat-lapsiperheissa-korona>. Viitattu 16.9.

Valtiokonttori 2022a. Tapahtumatakuu 2022. Valtiokonttori. <https://www.valtiokonttori.fi/palvelut/korvaus-ja-vahinkopalvelut/tapahtumatakuu/>. Viitattu 17.4.2022.

Valtiokonttori 2022b. Koronatuett yrityksille. Valtiokonttori. <https://www.valtiokonttori.fi/palvelu/yritysten-kustannustuki/>. Viitattu 16.9.2022.

Valtioneuvosto 2021a. STM, OKM ja TEM tiedottavat Koronapassi voidaan ottaa käyttöön, maahantulosäännösten voimassaoloa jatketaan. Valtioneuvosto. 15.10.2021. <https://valtioneuvosto.fi/-/1271139/koronapassi-voidaan-ottaa-kayttoon-maahantulosaannosten-voimassaoloa-jatketaan>. Viitattu 18.5.2022.

Valtioneuvosto 2021b. Koronan torjunnassa otetaan käyttöön hätäjarru – tavoitteena hidastaa epidemian leviämistä. Valtioneuvosto. 22.12.2021. <https://valtioneuvosto.fi/-/1271139/koronan-torjunnassa-otetaan-kayttoon-hatajarru-tavoitteena-hidastaa-epidemian-leviamista>. Viitattu 18.5.2022.

Valtioneuvosto 2022a. Koronaepidemian hillintään uudet linjaukset - tavoitteena vakauttaa yhteiskunta mahdollisimman avoimeksi. Valtioneuvosto. 10.2.2022. <https://valtioneuvosto.fi/-/1271139/uudet-linjaukset-koronaepidemian-hillintaan>. Viitattu 18.5.2022.

Valtioneuvosto 2022b. Rajoitukset ja suositukset. Valtioneuvosto. 18.10.2022. <https://valtioneuvosto.fi/tietoa-koronaviruksesta/rajoitukset-ja-suositukset>. Viitattu 7.11.2022.

Vedenpää, Ville 2021. Kulttuurialalla meni hermo koronarajoituksiin – Paula Vesala vaatii hallitukselta tekoja: “Olisi aika tehdä päätöksiä ja estää itsemurhat.” 13.2.2021. Yle Uutiset. <https://yle.fi/uutiset/3-11788872>. Viitattu 16.9.2022.

Yle toimitus 2020. YleXPop 2020: kesän paras aloitus tarjoaa täysin uudenlaisen festarikokemuksen. YleX | yle.fi. 30.5.2020. <https://yle.fi/aihe/artikkeli/2020/04/27/ylexpop-2020-kesan-paras-aloitus-tarjoaa-taysin-uudenlaisen-festarikokemuksen>. Viitattu 16.9.2022.

Ympäristöministeriö 2022. Hallituksen talousarvioesitys vuodelle 2023 turvaa ihmisten ostovoimaa, kompensoi sähkön hinnan nousua ja vahvistaa kestävä kasvun edellytyksiä. 2.9.2022. <https://ym.fi/-/10616/hallituksen-talousarvioesitys-vuodelle-2023-turvaa-ihmisten-ostovoimaa-kompensoi-sahkon-hinnan-nousua-ja-vahvistaa-kestavan-kasvun-edellytyksia>. Viitattu 7.11.2022.

Haastattelukysymykset artisteille

- 1) Kuinka paljon olet tehnyt striimikonsertteja?
 - a) Millaisia erilaisia?

- 2) Milloin teit ensimmäisen striimikonserttisi?
 - a) Miten ja miksi päädyit tekemään striimikonsertin/-konsertteja?
 - b) Oliko ajatus helppo vai vaikea?
 - c) Miltä striimikonserttien tekeminen tuntui koronarajoitusten aikana?

- 3) Osaatko arvioida striimikonserttien kannattavuutta artistin/muusikon näkökulmasta?
 - a) taloudellisesti
 - b) ammattitaidollisesti

- 4) Miten vertailisit striimikonsertteja ja perinteisiä konsertteja?
 - a) Mitkä ovat striimikonserttien parempia/huonompia puolia?

- 5) Monelle livemusiikin ystävälle striimikonsertit olivat niin sanottu henkireikä, kun oikeisiin konsertteihin ei päässyt. Millaisen tulevaisuuden näet striimikonserteille maailman normalisoiduttua?
 - a) Haluatko itse päästä vielä tekemään striimikonsertteja?
 - b) Mitä mieltä olet ajatuksesta hybridikonserteista, missä olisi liveyleisö, mutta se myös striimattaisiin kotisohville?

Haastattelukysymykset järjestäjille

- 1) Milloin päätitte alkaa järjestämään striimikonsertteja?
 - a) Miksi aloitte järjestämään striimikonsertteja?

- 2) Miten lähditte ideoimaan striimikonserttia?
 - a) Yritittekö jäljitellä oikeaa konserttia vai halusitteko tehdä ajankuvan näköisen tapahtuman?
 - b) Mistä idea sai alkunsa?

- 3) Millaista kokemusta teillä oli perinteisten konserttien järjestämisestä ennen korona-aikaa?

- 4) Osaatko arvioida striimikonserttien kannattavuutta järjestäjän sekä esiintyjän näkökulmasta?
 - a) Miten sen kulut eroavat normaalista tapahtumasta?
 - b) Miten sen tuotot eroavat normaalista tapahtumasta?

- 5) Monelle livemusiikin ystävälle striimikonsertit olivat niin sanottu henkireikä, kun oikeisiin konsertteihin ei päässyt. Millaisen tulevaisuuden näet striimikonserteille maailman normalisoiduttua?
 - a) Haluatteko itse järjestää vielä striimikonsertteja?

- 6) Mitä mieltä hybridikonsertista, missä olisi liveyleisö, mutta se myös striimattaisiin laadukkaasti kotisohville?

Haastattelukysymykset katsojille

- 1) Mikä on sinun suhteesi konsertteihin normaaliolosuhteissa? Kuinka usein käyt keskimäärin, millaisessa seurassa ja miksi?
- 2) Millaisia striimikonsertteja olet katsonut?
 - a) Kuinka monta striimikonserttia olet katsonut?
 - b) Mikä niissä on ollut hyvää ja mikä ei ole vastannut odotuksia?
- 3) Mitä mieltä olet striimikonserttien hinnoittelusta?
- 4) Oletko kiinnostunut striimikonserteista vielä perinteisten tapahtumien palatua turvalliseksi vaihtoehdoksi?
 - a) Millaisessa elämäntilanteessa haluaisit/et haluaisi nauttia striimikonserteista?
- 5) Mitä olet mieltä hybridikonserteista, missä olisi liveyleisö, mutta se myös striimattaisiin kotisohville?